

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
E-mail: sgrs.redakcija@slglasnik.org
sgrs.oglasni@slglasnik.org
sgrs.finansije@slglasnik.org
sgrs.online@slglasnik.org

www.slglasnik.org

Сриједа, 9. децембар 2020. године

БАЊА ЛУКА

Број 121

Год. XXIX

Жиро рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ банка а.д. Бања Лука
562-099-00004292-34
Sberbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Addiko Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

2304

На основу члана 35. Закона о буџетском систему Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16) и члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 99. сједници, одржаној 3.12.2020. године, д о н о с и

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ
РЕБАЛАНСА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА - БУЏЕТА
ЈУ ФОНД СОЛИДАРНОСТИ ЗА ДИЈАГНОСТИКУ И
ЛИЈЕЧЕЊЕ ОБОЉЕЊА, СТАЊА И ПОВРЕДА ДЈЕЦЕ У
ИНОСТРАНСТВУ ЗА 2020. ГОДИНУ

I

Даје се сагласност на Приједлог ребаланса Финансијског плана - Буџета ЈУ Фонд солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјеце у иностранству за 2020. годину.

II

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-3329/20
3. децембра 2020. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

2305

На основу члана 43. став 6. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 9. Закона о министарским, владиним и другим именованима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 41/03), Одлуке о утврђивању стандарда и критеријума за избор и именовање члана Конкурентног савјета Босне и Херцеговине из Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 93/16) и Одлуке о расписивању Јавног конкурса за избор и именовање члана Конкурентног савјета Босне и Херцеговине из Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 93/16), Влада Републике Српске, на 99. сједници, одржаној 3.12.2020. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ИЗМЈЕНИ РЈЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ
ЗА ИЗБОР И ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНА КОНКУРЕНЦИЈСКОГ
САВЈЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЗ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1. У Рјешењу о именовању Комисије за избор и именовање члана Конкурентног савјета Босне и Херцеговине из Републике Српске, број: 04/1-012-2-2473/16, од 17.11.2016. године ("Службени гласник Републике Српске", број 104/16), ријечи: "Милена Марковић, Министарство трговине и туризма, државни службеник" замјењују се ријечима: "Марио Вукић, Министарство трговине и туризма, државни службеник".

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-3327/20
3. децембра 2020. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

2306

На основу члана 44. став 3. и члана 46. став 4. Закона о ветеринарству ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

П РА В И Л Н И К

О МЈЕРАМА ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ, ДИЈАГНОСТИКУ,
СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА, СУЗБИЈАЊЕ И
ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ
КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

Члан 1.

Овим правилником прописују се мјере за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња, као и начин спровођења ових мјера.

Члан 2.

Поједини појмови употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) свиње су животиње из фамилије Suidae, у коју су сврстане домаће и дивље свиње,

2) дивље свиње су свиње које се не узгајају или не држе на имању,

3) имање, у смислу овог правилника, јесте сваки објекат или простор гдје се стално или повремено узгајају или држе свиње, осим кланица, превозних средстава и ограђених подручја у којима се узгајају и могу ловити дивље свиње, а величина и структура ограђеног подручја је таква да није могуће спровести мјере у случају службене потврде класичне куге свиња на имању прописане овим правилником,

4) свиња сумњива да је заражена вирусом класичне куге свиња је свиња или леш свиње који показују клиничке знаке болести или карактеристичне постморталне промјене или реакције на лабораторијске анализе који указују на могуће присуство болести класичне куге свиња,

5) појава класичне куге свиња, односно свиња заражена вирусом класичне куге свиња јесте свиња или леш свиње код којих су званично потврђени клинички знаци болести или карактеристичне постморталне промјене или код којих је присуство болести потврђено на основу лабораторијских испитивања,

6) службена потврда болести потврда је заразне болести класичне куге свиња на основу добијеног позитивног лабораторијског резултата,

7) жариште је појава једног или више случајева класичне куге свиња на имању,

8) примарно жариште је појава класичне куге свиња која није епизоотиолошки повезана са претходним избијањем те болести на другом имању које се налази у кругу радијуса 20 km или прво избијање болести на имању на другом подручју,

9) заражено подручје је дио територије Републике Српске, гдје се након потврде једног или више случајева класичне куге свиња код дивљих свиња спроводе мјере за искорјењивање болести прописане овим правилником,

10) примарни случај класичне куге свиња код дивљих свиња је било који случај класичне куге свиња код дивљих свиња који је потврђен на подручју гдје нису на снази мјере које се спроводе у случају сумње на појаву, потврде и мјере за искорјењивање класичне куге свиња код дивљих свиња,

11) метапопулација дивљих свиња је свака група или субпопулација дивљих свиња које имају ограничене контакте с другим групама или субпопулацијама,

12) пријемчива популација дивљих свиња је онај дио популације дивљих свиња који није развио имунитет на вирус класичне куге свиња,

13) власник свиња је свако физичко или правно лице које је власник свиња или је задужено за узгој наведених животиња ради финансијског добитка или без њега,

14) референтна лабораторија за класичну кугу свиња је лабораторија која је овлашћена да врши дијагностичка испитивања на класичну кугу свиња,

15) нешкодљиво уклањање је један од начина поступања са материјалом високог ризика којим се спречава опасност од ширења вируса класичне куге свиња у складу са прописима који регулишу ту област,

16) помије су сви отпади хране из ресторана, других угоститељских објеката или кухиња у којима се припрема храна намијењена исхрани људи, укључујући индустријске кухиње и кухиње на имањима власника свиња,

17) маркирана вакцина је вакцина која може изазвати стварање заштитних антитијела која се на основу лабораторијских тестова, спроведених у складу са Прилогом 1. овог правилника, могу разликовати од антитијела насталих природном инфекцијом дивљим типом вируса,

18) усмрђивање је поступак који узрокује смрт животиње на хуман начин,

19) клање је поступак усмрђивања животиња искрвањем,

20) контактено имање је оно имање на које је вирус класичне куге свиња могао да се пренесе због близине зара-

женог имања, кретања људи, свиња, возила или на други начин,

21) сентенил свиње су оне које су испитане и које су дале негативан резултат на присуство антитијела на вирус класичне куге свиња,

22) подручје велике густине свиња је географско подручје радијуса 10 km око имања на којем се налазе свиње сумњиве или заражене вирусом класичне куге свиња, гдје је густина свиња већа од 800/km², с тим да је у граду или општини у којој се то имање налази густина свиња које се узгајају на имању већа од 300/km² или се имање са свињама сумњивим да су заражене или су заражене вирусом класичне куге свиња налази на удаљености мањој од 20 km од града или општине у којој је густина свиња које се узгајају на имањима већа од 300/km²,

23) производна јединица је самостална епизоотиолошка цјелина на имању, која се одређује на основу географског положаја или организације производње, а за потребе стављања животиња у промет,

24) синглетон реактор су све свиње које имају позитивне резултате серолошког испитивања, а за које се зна да нису биле у контакту са вирусом класичне куге свиња и за које не постоје докази да се зараза са њих проширила на свиње са којима су биле у контакту и које могу имати титар вирусних неутрализацијских антитијела у распону од граничних (што је чешће случај) до снажно позитивних, а приликом поновног узимања узорка појединачне обољеле животиње могу исказати смањен или сталан титар и уопштено посматрано, само неколико свиња у крду могу проузроковати такве лажне, односно позитивне реакције,

25) сумњиво имање је имање на коме се за једну или више свиња сумња да су заражене вирусом класичне куге или контактено имање,

26) свиње у контакту су свиње које су током задњих 21 дан на имању живјеле у директном контакту с једном или више свиња за које се сумња да су заражене вирусом класичне куге свиња.

Члан 3.

(1) Власник свиња, без одгађања, пријављује надлежној ветеринарској организацији или ветеринарској инспекцији сваку сумњу на класичну кугу свиња.

(2) Када на имању постоји сумња на појаву или потврда класичне куге свиња, надлежна ветеринарска организација дужна је да, без одгађања, а најкасније у року од 24 часа, обавијести надлежног ветеринарског инспектора, који је дужан да обавијести Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство).

Члан 4.

(1) Када се на имању налази једна или више свиња сумњивих да су заражене вирусом класичне куге свиња, ветеринарски инспектор, без одгађања, покреће службену контролу у складу са поступцима наведеним у дијагностичком приручнику за класичну кугу свиња, који се налази у Прилогу 1. овог правилника и чини његов саставни дио, а да би се потврдила или искључила присутност класичне куге свиња.

(2) Ако се сумња на појаву класичне куге свиња не може искључити, надлежни ветеринарски инспектор ставља имање под надзор и:

1) наређује да се попишу све свиње на имању према категоријама и броју болесних и угинулих свиња или свиња сумњивих да су заражене вирусом класичне куге свиња, а попис свиња мора да буде редовно ажуриран да би се узеле у обзир новорођене и угинуле свиње у периоду док траје сумња на класичну кугу свиња на имању, а подаци из пописа морају бити доступни на захтјев надлежног ветеринарског инспектора и провјерени током сваке контроле и надзора,

2) наређује да се ограничи кретање свиња на имању и да се свиње задрже у својим боксовима или издвоје на изолованом мјесту у објекту,

3) забрањује промет свиња са имања и на имање, а ако је потребно, забрањује и стављање у промет других животиња са имања и наређује примјену одговарајућих мјера за уништавање глодара и инсеката,

4) забрањује изношење лешева угинулих свиња, осим у случају писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора,

5) забрањује стављање у промет меса и других производа од свиња, сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња, сточне хране, отпадака и опреме којом може да се шири вирус класичне куге свиња без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора,

6) забрањује кретање људи са имања и на имање без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора,

7) забрањује кретање возила са имања и на имање без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора,

8) наређује да се поставе дезинфекционе баријере на улазима и излазима из објеката у којима се држе свиње и на улазу и излазу са имања, а да свако лице које улази или излази са имања спроводи биосигурносне мјере које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса класичне куге свиња, као и да се сва транспортна средства дезинфикују прије изласка са имања,

9) спроводи епизоотиолошко извиђање у складу са овим правилником,

10) наређује узимање и слање узорака крви и ткива животиња које показују клиничке знакове болести, у складу са Прилогом 1. овог правилника, да би се потврдила или искључила присутност вируса класичне куге свиња.

(3) Када то захтијева епизоотиолошка ситуација, а нарочито на подручју са великим бројем свиња, надлежни ветеринарски инспектор може да:

1) на имању из става 2. овог члана нареди спровођење мјера из члана 5. став 1. овог правилника, а ако то услови дозвољавају:

1. може ограничити примјену ових мјера само на свиње које су сумњиве да су заражене вирусом класичне куге свиња и само на дио имања гдје се оне држе, под условом да су те свиње смјештене, да се држе и хране потпуно одвојено од других свиња на имању,

2. након усмрђивања свиња узима се довољан број узорака да се потврди или искључи присутност вируса класичне куге свиња, у складу са Прилогом 1. овог правилника;

2) привремено успостави контролно подручје око имања из става 2. овог члана, а на имањима на којима се држе свиње, унутар тог подручја, нареди спровођење одговарајућих мјера из ст. 1. или 2. овог члана.

(4) Мјере из става 2. овог члана спроводе се све док се постојање сумње на класичну кугу свиња службено не искључи.

Члан 5.

(1) Ако је класична куга свиња службено потврђена на имању, надлежни ветеринарски инспектор, уз мјере из члана 4. став 2. овог правилника, на зараженом имању наређује и спровођење следећих мјера:

1) усмрђивање свих свиња на имању, без одгађања, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, на начин који обезбјеђује спречавање ширења вируса класичне куге свиња током превоза и усмрђивања свиња,

2) узимање довољног броја узорака од усмрђених свиња у складу са Прилогом 1. овог правилника да би се утврдио начин уношења вируса класичне куге свиња на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена,

3) нешкодљиво уклањање лешева угинулих и усмрђених свиња, под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

4) да се пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, производи, сировине и отпаци поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса класичне куге свиња на имање и почетка спровођења наређених мјера,

5) да се пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, сјеме, јајне ћелије и ембриони свиња, који су узети у периоду између вјероватног уноса вируса класичне куге свиња на имање и почетка спровођења наређених мјера,

6) уклањање свих материја и отпада за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, као нпр. храна за животиње, односно уништавање свих материјала за једнократну употребу за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, а посебно они који су коришћени за усмрђивање, на начин да се уништи вирус класичне куге свиња,

7) да се након нешкодљивог уклањања свиња изврше чишћење и дезинфекција објеката у којима су свиње држане, возила за превоз свиња или лешева свиња, опреме, стеље и стајњака, у складу са овим правилником,

8) да се у случају примарног избијања класичне куге свиња врши генетска типизација изолованог вируса класичне куге свиња у складу са Прилогом 1. овог правилника,

9) спровођење епизоотиолошког извиђања у складу са овим правилником.

(2) Ако се избијање болести потврди у лабораторији, зоолошком врту, националном парку или ограђеном простору на коме се свиње држе у научне сврхе или ради очувања врста или очувања ријетких раса, Министарство може да одобри одступања од мјера из става 1. т. 1) и 5) овог члана ако то не угрожава општи интерес.

Члан 6.

(1) Ако је класична куга свиња потврђена на имању које се састоји од двије или више одвојених производних јединица, да би се завршио тов свиња, Министарство може да одобри одступање од мјера из члана 5. став 1. тачка 1) овог правилника на производним јединицама са здравим свињама, под условом да је утврђено да је структура, величина и удаљеност између производних јединица и поступци који се у њима спроводе такви да те производне јединице имају сасвим одвојене објекте и опрему за смјештај, држање и храњење свиња, тако да вирус не може да се шири из једне производне јединице у другу.

(2) У случају из става 1. овог члана израђује се план одступања од мјера за сузбијање класичне куге свиња, узимајући у обзир све мјере за спречавање ширења болести и заштиту здравља животиња.

Члан 7.

(1) Имања се проглашавају контактним имањима ако надлежни ветеринарски инспектор на основу епизоотиолошког истраживања, спроведеног у складу са овим правилником, утврди или сумња да је класична куга свиња могла бити унесена с других имања на имања из чл. 4. или 5. овог правилника или с тих имања на друга имања, те се у том случају на њима примјењују мјере прописане у члану 4. овог правилника док се сумња на присуство вируса класичне куге свиња не искључи.

(2) Ако епизоотиолошка ситуација то захтијева, надлежни ветеринарски инспектор наређује да се на контактним имањима спроведу мјере прописане у члану 5. став 1. овог правилника и узимање довољног број узорака од усмрђених свиња у складу са Прилогом 1. овог правилника да би се потврдило или искључило присуство вируса класичне куге свиња.

(3) Најважнији критеријуми и фактори ризика који се узимају у обзир при спровођењу мјера из члана 5. став 1. тачка 1) овог правилника на контактним имањима прописани су у Прилогу 3. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 8.

(1) Епизоотиолошко извиђање врши се када постоји сумња на појаву или потврда класичне куге свиња на основу епизоотиолошког упитника, у складу са Планом управљања кризним ситуацијама за контролу и сузбијање класичне куге свиња у Републици Српској (у даљем тексту: План управљања кризним ситуацијама).

(2) Епизоотиолошко извиђање из става 1. овог члана нарочито обухвата:

1) период током ког је вирус класичне куге свиња могао да буде присутан на имању прије него што је болест пријављена или прије него што се на болест посумњало,

2) могући извор вируса класичне куге свиња на имању и утврђивање других имања на којима су свиње могле бити заражене или контаминирани из истог извора,

3) кретање људи, возила, свиња, лешева, сјемена, меса или било каквих других материјала или средстава који су могли да пренесу вирус на имање или са њега.

(3) Ако резултати епизоотиолошког извиђања указују на то да је класична куга свиња могла да се прошири са имања на имања која се налазе на територији друге државе, о томе се обавјештава та држава.

Члан 9.

(1) Након службене потврде болести на имању, Министарство одређује заражено подручје у кругу полупречника од најмање 3 km, које је укључено у угрожено подручје у кругу полупречника од најмање 10 km око жаришта.

(2) Приликом одређивања граница зараженог и угроженог подручја узимају се у обзир:

- 1) резултати епизоотиолошког извиђања,
- 2) географски положај, посебно природне или вјештачке границе,
- 3) положај и међусобна удаљеност имања,
- 4) подаци о промету и трговини свињама, као и број клиника и објеката за прераду и уклањање лешева животињског поријекла,
- 5) објекти и опрема, као и број особља које је на располагању за контролу кретања и премјештања свиња унутар ових подручја, а нарочито свиња које се морају премјештати са имања поријекла ради усмрђивања.

(3) Ако заражено и угрожено подручје укључује дијелове територије једне или више сусједних држава, границе зараженог и угроженог подручја одређују се у сарадњи са надлежним органима тих држава.

(4) Да би се у зараженим или угроженим подручјима обезбиједила добра информисаност о наређеним мјерама које се спроводе на зараженом или угроженом подручју и омогућило њихово спровођење, постављају се видљиви знаци и упозоравајући натписи и користе средства јавног информисања.

(5) У случају избијања класичне куге свиња формира се Републички кризни центар за контролу класичне куге свиња, који формира експертску групу састављену од чланова са одговарајућим стручним знањима и искуствима за помоћ у осигурању највећег степена спремности у случају избијања класичне куге свиња.

Члан 10.

(1) У зараженом подручју Министарство налаже мјере:

1) пописивања свих имања на којима се држе и узгајају свиње, обиљежавање и регистрацију свих необиљежених свиња, у што краћем року, након чега, у року од седам дана, надлежни ветеринарски инспектор и надлежни ветеринар врше надзор свих имања у зараженом подручју да би обавили клинички преглед свиња, те контролу регистра свиња на имањима и идентификационе ознаке свиња;

2) забране премјештања и промета свиња, осим у изузетним случајевима, код премјештања у складу са одредбама тачке 7) овог става, а од ове забране може се изузети провоз свиња друмским путевима или железницом кроз заражено

подручје, уз услов да се провоз обавља без истовара животиња и без заустављања и наведено изузеће може се дати за свиње за клање које долазе изван зараженог подручја и које одлазе на клање, без одгађања, у клинику која се налази у зараженом подручју;

3) чишћења и дезинфекције што је прије могуће након контаминације камиона, других возила и опреме који се користе за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, у складу са одредбама овог правилника;

4) забране напуштања зараженог подручја камионима или возилима који су употребљени за превоз свиња док се не очисте и дезинфикују и док их надлежни ветеринарски инспектор не прегледа и поново одобри за превоз;

5) забране улаза и излаза других домаћих животиња на имање и са имања без одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

6) обавезног пријављивања надлежном ветеринарском инспектору, без одгађања, сваке обољеле или угинуле свиње са имања, а надлежни ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања која су прописана у дијагностичком приручнику;

7) забране премјештања свиња са имања на којем се држе док не протекне најмање 30 дана од спроведеног чишћења и дезинфекције заражених имања, а након 30 дана надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања под условима из става 3. овог члана, и то само за директан превоз у:

1. клинику коју је одредило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,
2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрђују, а њихови лешеви нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,
3. друге објекте који се налазе у зараженом подручју, у посебним случајевима;
- 8) забране промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у зараженом подручју;
- 9) примјене биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у зараженом подручју с циљем смањења ризика од ширења вируса класичне куге свиња.

(2) Када мјере које се спроводе на зараженом подручју, због нових жаришта, трају дуже од 30 дана, па је због тога угрожена добробит животиња или су се појавили други проблеми у држању свиња, на захтјев власника свиња, надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са неког имања у зараженом подручју, у складу са условима прописаним у ставу 3. овог члана, директно у објекте прописане у ставу 1. тачка 7) овог члана.

(3) Надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са неког имања у зараженом подручју под условима да:

- 1) је надлежни ветеринар, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, обавио клинички преглед свиња на имању, укључујући мјерење тјелесне температуре у складу са поступцима из Прилога 1. овог правилника и ако је обављена контрола регистра и бројева ушних маркица,
- 2) приликом клиничког прегледа из тачке 1) овог става и контроле нису утврђени никакви клинички знаци који указују на појаву класичне куге свиња,
- 3) се свиње отпрамају у превозним средствима које је запечатио надлежни ветеринарски инспектор,
- 4) се превозна средства и опрема који су били коришћени у превозу свиња одмах након превоза очисте и дезинфикују у складу са чланом 12. овог правилника,
- 5) је узет довољан број узорка од свиња у складу са Прилогом 1. овог правилника, ако се свиње шаљу на клање или су усмрђене, да би могло да се потврди или искључи присуство вируса класичне куге свиња на тим имањима.

(4) Када надлежни ветеринарски инспектор одобри да се свиње превезу у клинику, потребно је да:

1) се обавијести надлежни ветеринарски инспектор одговоран за клинику о упућивању свиња на ту клинику и да се по приспијећу свиња у клинику о томе обавијести надлежни ветеринарски инспектор који је одобрио упућивање свиња на клање,

2) се по доласку у клинику свиње држе и кољу одвојено од других свиња,

3) надлежни ветеринарски инспектор током анте мортем и пост мортем прегледа који се обавља на клиници узме у обзир све знакове који указују на присуство класичне куге свиња,

4) се свјеже месо свиња преради или обиљежи специјалном ознаком и обради одвојено у објектима које за ту сврху одреди Министарство, а месо мора да се пошаље тако да се пошилка запечати прије отпреме и остане запечатена током превоза.

(5) Мјере у зараженом подручју примјењују се док се:

1) не обави чишћење и дезинфекција зараженог имања,

2) свиње на свим имањима клинички и лабораторијски не прегледају у складу са Прилогом 1. овог правилника да би се потврдило или искључило присуство вируса класичне куге свиња, а наведени прегледи обављају се 30 дана после спроведеног чишћења и дезинфекције на зараженом имању.

Члан 11.

(1) У угроженом подручју Министарство налаже мјере:

1) пописивања свих имања на којима се држе и узгајају свиње;

2) обиљежавања и регистрације свих необиљежених свиња;

3) забране премјештања и превоза свиња јавним или приватним путевима, осим ако је неопходно по доставним путевима на имањима, када такво премјештање и превоз одобри надлежни ветеринарски инспектор, а ова забрана се не примјењује ако се свиње провозе друмским или жељезничким саобраћајницама, без истовара или заустављања или ако свиње за клање долазе изван угроженог подручја на хитно клање у клинику која се налази у угроженом подручју;

4) чишћења и дезинфекције камиона и других превозних средстава и опреме која је коришћена за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, што је прије могуће након контаминације, у складу са овим правилником, а превозна средства коришћена за превоз свиња не могу да напусте угрожено подручје ако нису претходно очишћена и дезинфикована;

5) забране уласка и изласка на имање и са имања свим животињама током првих седам дана од одређивања угроженог подручја без одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

6) обавезног пријављивања надлежном ветеринарском инспектору, без одгађања, сваке оболеле или угинуле свиње са имања, а надлежни ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања у складу са Прилогом 1. овог правилника;

7) забране премјештања свиња са имања док не протекне најмање 21 дан од спроведеног чишћења и дезинфекције зараженог имања, а након 21 дана, у складу са условима прописаним чланом 10. став 3. надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања директно у:

1. клинику коју је одобрило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеве нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3. друге објекте који се налазе у зараженом или угроженом подручју, у посебним случајевима,

4. клинику ако се свиње упућују на клање, те надлежни ветеринарски инспектор може да одобри одступања од одредаба члана 10. став 3. тачка 5) и став 4. тачка 4) овог правилника, а посебно у односу на обиљежавање свјежег меса наведених свиња, његовог даљег коришћења и одређивања обрађених производа;

8) забране промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у угроженом подручју;

9) примјене биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у угроженом подручју с циљем смањења ризика од ширења вируса класичне куге свиња.

(2) Када мјере из става 1. овог члана, због нових жаришта, трају дуже од 30 дана, па је због тога угрожена добробит животиња или су се појавили други проблеми у држању свиња, на захтјев власника свиња, надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања у угроженом подручју, у складу са условима прописаним у члану 10. став 3. овог правилника, директно у:

1) клинику коју је одобрило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2) објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеве нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3) друге објекте који се налазе у зараженом или угроженом подручју, у посебним случајевима.

(3) Мјере у угроженом подручју примјењују се док се:

1) не обави чишћење и дезинфекција,

2) свиње на свим имањима клинички, а ако је потребно, и лабораторијски испитају у складу са Прилогом 1. овог правилника да би се потврдило или искључило присуство вируса класичне куге свиња, а наведени прегледи обављају се 20 дана после спроведеног чишћења и дезинфекције на зараженим имању.

Члан 12.

Чишћење и дезинфекцију спроводи овлашћена ветеринарска организација под надзором надлежног ветеринарског инспектора и према његовим инструкцијама употребом одговарајућег одобреног дезинфекционог средства, у складу са принципима и поступцима прописаним у Прилогу 2. правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 13.

(1) Поновно увођење свиња на заражено имање из члана 5. овог правилника може да се изврши по истеку 30 дана од завршетка чишћења и дезинфекције, спроведених у складу са чланом 12. овог правилника.

(2) Приликом поновног увођења свиња на имање узима се у обзир начин држања свиња на наведеном имању и потребно је да се задовоље сљедећи захтјеви:

1) на имању гдје се свиње држе на отвореном прво морају да се уведу сентинел свиње или свиње које долазе са имања на којем није било никаквих ограничења повезаних са класичном кугом свиња;

2) сентинел свиње се у складу са упутствима надлежног ветеринарског инспектора правилно распоређују по цијелом зараженом имању и од њих након 40 дана од увођења узимају узорци ради испитивања на присуство антитијела на вирус класичне куге свиња, у складу са Прилогом 1. овог правилника, а кад се добије негативан резултат серолошког испитивања и ако ниједна свиња није развила антитијела на вирус класичне куге свиња, може да се приступи даљем увођењу свиња на имање, а ниједна свиња не смије напустити имање до добијања налаза серолошког испитивања с негативним резултатом;

3) код свих других начина узгајања поновно увођење свиња у имање одвија се или у складу са одредбама из т. 1) и 2) овог става или се све свиње уведу под условом:

1. да долазе са имања која нису била подвргнута никаквим ограничењима повезаним са класичном кугом свиња и да се уведу у имање у року од 20 дана,

2. да се свиње у обновљеном крду подвргну серолошком испитивању у складу са Прилогом 1. овог правилника, с тим да се узорци за овај преглед узимају најраније 40 дана након доласка на имање последњих свиња,

3. да ниједна свиња не смије напустити имање док се не добију негативни резултати серолошког испитивања.

(3) Ако је од чишћења и дезинфекције на зараженом имању протекло више од шест мјесеци, надлежни ветеринарски инспектор може да дозволи одступање од одредаба из става 2. овог члана, узимајући у обзир епидемиолошку ситуацију.

Члан 14.

(1) Када се појави сумња на класичну кугу свиња у клиници, превозном средству, сајму или неком другом мјесту, надлежни ветеринарски инспектор одмах спроводи службену контролу да би се потврдила или искључила сумња на појаву класичне куге свиња у складу са Прилогом 1. овог правилника.

(2) Ако се у клиници, превозном средству, сајму или другом мјесту потврди случај класичне куге свиња, надлежни ветеринарски инспектор:

1) наређује да се усмрте, без одгађања, све животиње пријемчиве на болест у клиници, превозном средству, сајму или другом мјесту,

2) наређује да се нешкодљиво уклоне лешеве, трупови, унутрашњи органи, кланични нуспроизводи и животињски нуспроизводи поријеклом од потенцијално заражених животиња, под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3) наређује чишћење и дезинфекцију објеката, опреме и возила коју врши овлашћена ветеринарска организација, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, у складу са чланом 12. овог правилника,

4) наређује спровођење епизоотиолошког истраживања у складу са чланом 8. овог правилника,

5) наређује да се изолат вируса класичне куге свиња подвргне лабораторијском поступку у складу са Прилогом 1. овог правилника да би се идентификовао генотип вируса,

6) наређује спровођење мјера из члана 7. овог правилника на имању са кога су допремљене заражене свиње или трупови и на другим контактним имањима, а на имању поријекла заражених свиња или трупова спровођење мјера из члана 5. став 1. овог правилника,

7) забрањује допремање на клање и промет животиња док не истекне период од 24 часа након чишћења и дезинфекције у складу са чланом 12. овог правилника.

Члан 15.

(1) Кад постоји сумња да је дивља свиња заражена вирусом класичне куге свиња, надлежни ветеринарски инспектор, без одгађања, спроводи епизоотиолошко извиђање и наређује друге мјере да би се потврдило или искључило присуство болести и налаже да се изврши лабораторијско испитивање узорака узетих од свих одстријељених или нађених угуинулих дивљих свиња, те о томе информисе власнике свиња и ловце.

(2) Након потврде примарног случаја класичне куге свиња код дивљих свиња, Министарство захтијева од експертске групе да:

1) проучи епизоотиолошку ситуацију и да препоруке за одређивање зараженог подручја на начин прописан у складу са чланом 16. став 1. тачка 2) овог правилника,

2) помогне да се утврде одговарајуће мјере које ће се примјењивати на зараженом подручју, уз мјере из ст. 3. и

4. овог члана, а које могу да укључе и привремену забрану лова и забрану прихрањивања дивљих свиња,

3) помогне да се изради План управљања кризним ситуацијама у сврху контроле и искорјењивања класичне куге дивљих свиња на зараженом подручју и на имањима у том подручју,

4) помогне у спровођењу надзора на терену да би се потврдила ефикасност мјера за искорјењивање класичне куге свиња у зараженом подручју.

(3) Министарство унутар зараженог подручја налаже мјере:

1) надзора од надлежног ветеринарског инспектора свих имања са свињама и пописивања свих категорија свиња на имањима на којима је власник свиња дужан да редовно ажурира податке о попису, а подаци из пописа дају се на увид на захтјев и могу бити провјерени од надлежног ветеринарског инспектора током сваког инспекцијског надзора, а ако се свиње држе на отвореном, наређује израду првог пописа свиња на основу процјене,

2) држања свих свиња на имању у објектима или другом мјесту на коме могу да буду изоловане од дивљих свиња и забране приступа било каквом материјалу који је могао бити у контакту са дивљим свињама,

3) забране улаза и излаза свиња на имање и са имања без одобрења надлежног ветеринарског инспектора, узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију,

4) стављања дезинфекционих баријера на улазима и излазима из објеката и имања,

5) примјене одговарајућих хигијенских и биосигурносних мјера од лица која долазе у контакт са дивљим свињама да би се смањио ризик од ширења вируса класичне куге свиња, а те мјере могу да укључују привремену забрану улаза на имање лицима која су била у контакту са дивљим свињама,

6) вршења дијагностичких испитивања свих угуинулих свиња на имању и свиња које показују клиничке знаке класичне куге свиња,

7) забране уношења на имање органа или ткива дивље свиње која је одстријељена или пронађена мртва, као и прибора или опреме који би могли бити контаминирани вирусом класичне куге свиња,

8) забране промета сјемена, јајних ћелија или ембриона свиња са имања из зараженог подручја,

9) обавезног прегледа надлежног ветеринарског инспектора и испитивања на класичну кугу свиња, у складу са Прилогом 1. овог правилника, свих одстријељених или угуинулих дивљих свиња на зараженом подручју,

10) нешкодљивог уклањања, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, трупова дивљих свиња за које се дијагностичким испитивањем утврди да су позитивни на класичну кугу свиња,

11) нешкодљивог уништавања трупова дивљих свиња поријеклом из зараженог подручја који су негативни на класичну свињску кугу, под службеним надзором или да се, у зависности од могућности одговарајућег ускладиштења трупова до добијања лабораторијског налаза, ставе у промет на даљу обраду, под надзором ветеринарског инспектора,

12) забране стављања у промет меса дивљих свиња и производа од меса дивљих свиња из зараженог подручја и када се добије негативан резултат испитивања на класичну кугу свиња, а дијелови који нису за исхрану људи обрађују се под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

13) вршења генетске типизације изолованог вируса куге свиња у складу са Прилогом 1. овог правилника.

(4) Када се класична куга свиња појави код дивљих свиња на граничном подручју у Републици Српској, при одређивању мјера које су неопходне за спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање класичне куге свиња Министарство сарађује са надлежном службом сусједне државе.

Члан 16.

Након утврђивања примарног случаја класичне куге свиња код дивљих свиња, израђује се План управљања кризним ситуацијама за контролу и искорјењавање класичне куге свиња код дивљих свиња на зараженом подручју и на имањима у том подручју, који нарочито садржи податке о:

1) резултатима епизоотиолошког извиђања и мјерама спроведеним у складу са чланом 15. овог правилника;

2) површини зараженог подручја унутар територије Републике Српске, гдје се приликом одређивања зараженог подручја узимају у обзир резултати спроведеног епизоотиолошког извиђања и географска распрострањеност болести, популација дивљих свиња на том подручју, постојање већих природних или вјештачких баријера и кретање дивљих свиња;

3) организовању и ангажовању биолога, ловаца, ловачких и ветеринарских организација;

4) медијској кампањи и информисању заинтересованих организација и служби;

5) начину одређивања броја и локација метапопулација дивљих свиња у зараженом подручју и око зараженог подручја;

6) приближном броју метапопулација дивљих свиња и њиховој величини у зараженом подручју и око зараженог подручја;

7) раширености класичне куге свиња у популацији дивљих свиња и о лабораторијским и другим испитивањима одстријељених или пронађених мртвих дивљих свиња, као и о епизоотиолошком извиђању базираном на основу старосних категорија;

8) мјерама за смањење опасности од ширења болести због кретања и/или контакта између метапопулација дивљих свиња, које могу укључивати и забрану лова, као и условима које морају да испуњавају ловци да би се избјегло ширење заразе;

9) мјерама за смањење величине пријемчиве популације дивљих свиња, а нарочито прасади;

10) мјерама којих се ловци придржавају да би се избјегло ширење заразе;

11) поступцима уклањања одстријељених и уинутих дивљих свиња, који се заснивају на:

1. нешкодљивом уклањању, под надзором надлежног ветеринарског инспектора или

2. прегледу надлежног ветеринарског инспектора и лабораторијском испитивању у складу са Прилогом 1. овог правилника,

3. нешкодљивом уклањању трупова дивљих свиња код којих је утврђена класична куга свиња, под надзором надлежног ветеринарског инспектора и нешкодљивом уклањању, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, трупова дивљих свиња са негативним резултатом испитивања на класичну кугу свиња јер није дозвољено стављање у промет трупова од дивљих свиња и ако се добије негативан резултат испитивања на класичну кугу свиња;

12) епизоотиолошком извиђању које се обавља на свакој дивљој свињи, било да је одстријељена, било да је пронађена мртва и које укључује попуњавање епизоотиолошког упитника са подацима о:

1. географском подручју на коме је дивља свиња одстријељена или пронађена мртва,

2. датуму када је дивља свиња одстријељена или пронађена мртва,

3. лицу које је дивљу свињу одстријело или је пронашло мртву,

4. старости и полу свиње,

5. симптомима прије одстрела, ако је дивља свиња била одстријељена,

6. стању леша,

7. лабораторијским налазима;

13) програмима надзора и мјерама које се примјењују на имањима унутар одређеног зараженог подручја и ако је потребно, у његовој околини, укључујући превоз и премјештање животиња у заражено подручје и изван њега, с тим да ове мјере морају да укључују забрану стављања свиња, њиховог сјемена, ембриона и јајних ћелија у промет изван зараженог подручја;

14) критеријумима на основу којих се укида спровођење мјера за искорјењавање класичне куге свиња у зараженом подручју и мјера које се примјењују на имањима у том подручју;

15) надзору и координацији рада служби одговорних за спровођење Плана управљања кризним ситуацијама за контролу и искорјењавање класичне куге свиња код дивљих свиња на зараженом подручју и на имањима у том подручју;

16) начину на који ће Републички кризни центар за контролу класичне куге свиња редовно пратити резултате спровођења Плана управљања кризним ситуацијама;

17) мониторингу на класичну кугу свиња, који се спроводи по истеку периода од 12 мјесеци од последњег потврђеног случаја класичне куге свиња код дивљих свиња на зараженом подручју и који траје најмање 12 мјесеци и укључује мјере које се спровode у складу са т. 7), 11) и 12) овог члана.

Члан 17.

(1) Референтна лабораторија за класичну кугу свиња осигурава да се лабораторијско тестирање за откривање присуства класичне куге свиња и идентификација генотипа изолата вируса обављају у складу са Прилогом 1. овог правилника и у ту сврху она може склапати посебне споразуме с Референтном лабораторијом Европске уније за класичну кугу свиња или с другим референтним лабораторијама.

(2) Референтна лабораторија за класичну кугу свиња одговорна је за координисање стандарда и дијагностичких метода за класичну кугу свиња и у ту сврху може:

1) снабдијевати појединачне лабораторије дијагностичким реагенсима,

2) надzirати квалитет свих дијагностичких реагенса,

3) повремено организовати упоредне тестове,

4) чувати изолате вируса класичне куге свиња из потврђених случајева и избијања болести,

5) да осигура да се дијагностички поступци, узимање узорака и лабораторијски тестови у сврху откривања присуства класичне куге свиња спровode у складу са Прилогом 1. овог правилника.

(3) У сврху заштите здравља животиња, а да би се гарантовали услови биосигурности, руковање или коришћење вируса класичне куге свиња, његовог генома, антигенија и вакцина, с циљем истраживања, постављања дијагнозе или производње, допуштено је у установама и лабораторијама одобреним од Министарства.

Члан 18.

(1) Није дозвољено коришћење вакцине против класичне куге свиња.

(2) Руковање, производња, складиштење, снабдијевање, дистрибуција или продаја вакцине против класичне куге свиња на територији Републике Српске обавља се под надзором Министарства.

Члан 19.

(1) Изузетно од члана 18. став 1. овог правилника, у случају кад је на имању потврђена класична куга свиња, а епидемиолошки подаци указују на опасност од ширења ове болести, може се спровести хитно вакцинисање свиња на имању, у складу са овим правилником.

(2) Изузетно од члана 5. став 2. овог правилника, главни критеријуми и фактори ризика које треба узети у обзир прије доношења одлуке о спровођењу хитне вакцинације

наведени су у Прилогу 4. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(3) У случају одлуке о спровођењу хитне вакцинације, Министарство поступа у складу са Наредбом о хитној вакцинацији.

(4) Осим мјера прописаних чл. 10. и 11. овог правилника, надлежни ветеринарски инспектор обавезно током спровођења вакцинације наређује и надзире:

1) забрану промета живих свиња с подручја гдје се вакцинација спроводи, осим ако се превозе директно на клинику унутар подручја на којем се вакцинација спроводи и коју је одредило Министарство или се свиње превозе ради хитног клања у клинику која је близу тог подручја или у кафилерију или одговарајуће мјесто гдје се свиње могу хитно усмртити, а њихови трупови нешкодљиво уклонити, под службеним надзором надлежног ветеринарског инспектора,

2) да месо вакцинисаних свиња буде нешкодљиво уклоњено или означено жигом који је прописан за хигијенски неисправно месо и послано на даљу обраду у објекат који за то одреди Министарство, а пошиљка меса која се шаље у тај објект мора да буде запечаћена прије стављања у промет и да остане запечаћена током превоза,

3) проналажење и уништавање сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња који су узети у периоду од 30 дана прије вакцинације, под службеним надзором надлежног ветеринарског инспектора.

(5) Мјере из става 4. овог члана остају на снази најмање шест мјесеци након спроведеног вакцинисања.

(6) Прије истека периода из става 5. овог члана, надлежни ветеринарски инспектор забрањује:

1) стављање у промет серопозитивних свиња са имања на којем се држе, осим у промет ради хитног клања;

2) узимање сјемена, јајних ћелија или ембриона од серопозитивних свиња;

3) стављање у промет прасади серопозитивних крмача са имања, осим ако се превозе:

1. у клинику, на хитно клање,
2. на имање које је одредило Министарство, а са којег се та прасад шаљу директно у клинику,
3. на имање након што је серолошко испитивање дало негативан резултат на присуство антителија на вирус класичне куге свиња.

(7) Хитна вакцинација свиња спроводи се ако је израђен План управљања кризним ситуацијама и донесена наредба о хитној вакцинацији.

(8) Осим мјера из ст. 5. и 6. овог члана, мјере из става 4. овог члана могу се укинути након:

1) што су све свиње са имања на којем је спроведено вакцинисање заклане или усмрћене у складу са ставом 4. тачка 1) овог члана, а свјеже месо поријеклом од тих свиња нешкодљиво уклоњено или означено жигом који је прописан за хигијенски неисправно месо и послано на даљу обраду у објекат који за то одреди Министарство, а пошиљка меса која се шаље у тај објект је запечаћена током превоза и прије стављања у промет;

2) што су сва имања гдје је спроведено вакцинисање очишћена и дезинфикована у складу са чланом 12. овог правилника;

3) спровођења мјера из става 4. овог члана када надлежни ветеринарски инспектор обавезно наређује:

1. забрану увођења свиња на имање прије истека 10 дана од спроведеног чишћења и дезинфекције и након што су све свиње на имању на којем је спроведено вакцинисање заклане или усмрћене,

2. клинички преглед и лабораторијско испитивање у складу са Прилогом 1. овог правилника свих свиња након увођења на имања на подручју гдје је вакцинисање спроведено да би се открила могућа присутност вируса класичне куге свиња, а наведена испитивања могу се спроводити тек

након истека 40 дана од увођења свиња, а током тог периода свиње не смију напустити имање.

(9) У случајевима када је током акције вакцинације коришћена маркирана вакцина, може се одобрити одступање од ст. 4, 5. и 6. овог члана, посебно у вези са означавањем меса вакцинисаних свиња, његове касније употребе и намјене обрађених производа, а то одобрење зависи од следећих услова:

1) да је наредба о хитној вакцинацији донесена прије почетка вакцинације, у складу са ставом 3. овог члана,

2) да се допуштање одступања од одредаба из ст. 4, 5. и 6. овог члана заснива на процјени опасности од ширења вируса класичне куге свиња након премјештања или продаје вакцинисаних свиња, њиховог подмлатка или њихових производа.

Члан 20.

(1) Изузетно од одредбе члана 18. став 1. овог правилника, хитно вакцинисање дивљих свиња може бити спроведено ако је класична куга свиња код њих потврђена и ако епидемиолошки подаци указују на опасност од ширења болести.

(2) У случају одлуке о спровођењу хитне вакцинације, Министарство поступа у складу са наредбом о хитној вакцинацији дивљих свиња.

(3) Ако је подручје вакцинације близу територије друге државе у којој се, такође, спроводе мјере искорјењивања класичне куге свиња код дивљих свиња, треба да се осигура усклађеност с планом вакцинације и другим мјерама које се спроводе у сусједној држави.

Члан 21.

(1) План управљања кризним ситуацијама садржи мјере које се спроводе у случају појаве класичне куге свиња и одређује начин приступа објектима, опреми, запосленима, као и другим одговарајућим средствима потребним за брзо и ефикасно искорјењивање класичне куге свиња.

(2) План управљања кризним ситуацијама садржи и одређује:

1) број доза вакцине неопходне у случају спровођења хитне вакцинације,

2) градове и општине у којима се налазе подручја с великом густином свиња да би се у њима осигурао највиши ниво информисаности о опасности од избијања класичне куге свиња и приправност у случају избијања ове болести.

(3) Садржај Плана управљања кризним ситуацијама је у складу са Прилогом 5. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(4) План управљања кризним ситуацијама може да се измјени или допуни у зависности од развоја ситуације.

Члан 22.

(1) Због спречавања појаве класичне свињске куге није, дозвољено коришћење помија у исхрани свиња.

(2) Помије из међународних превозних средстава, као што су бродови, путничка возила и авиони, сакупљају се и нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора.

Члан 23.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о мјерама за сузбијање и искорјењивање класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 53/06).

Члан 24.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 12.05-335-1026/20
23. новембра 2020. године
Бањалука

Министар,
Др Борис Пашалић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

ДИЈАГНОСТИЧКИ ПРИРУЧНИК ЗА КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА

Поглавље I

Циљеви и опис класичне куге свиња

I - ЦИЉЕВИ

(1) Дијагностички приручник за класичну кугу свиња је приручник за успостављање дијагностичке процедуре, методе узорковања и критеријума за оцјену лабораторијских тестова за потврђивање класичне куге свиња.

(2) С циљем уједначавања поступака дијагностиковања класичне куге свиња, у дијагностичком приручнику за класичну кугу свиња се:

1) дају упутства и минимални услови које морају да задовоље дијагностички поступци, методе узимања узорака, критеријуми за оцјењивање резултата клиничког и постморталног испитивања, као и лабораторијски тестови за дијагностиковање класичне куге свиња¹,

2) одређују минимални биосигурносни захтјеви и стандарди квалитета којих се треба придржавати у лабораторијама за дијагностиковање класичне куге свиња, као и приликом превоза узорака,

3) одређују лабораторијски тестови који ће се користити за дијагностиковање класичне куге свиња и лабораторијске технике за генетску типизацију изолата вируса класичне куге свиња.

(3) Овај прилог је намијењен првенствено Министарству, референтној лабораторији за класичну кугу свиња, ветеринарским инспекторима, односно службама одговорним за надзор и контролу класичне куге свиња и у њему су наглашена начела и примјена лабораторијских тестова, процјењивање њихових резултата, а не појединости везане за спровођење лабораторијских техника.

II - ОПИС КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА С НАГЛАСКОМ НА ДИФЕРЕНЦИЈАЛНУ ДИЈАГНОЗУ

(1) Узročник класичне куге свиња је РНК вирус с омотачем који спада у род *Pestivirus* из породице *Flaviridae*. Вирус класичне куге свиња је антигено сродан са осталим пестивирусима, као што су вирус узročник болести вирусне дијареје говеда и вирус узročник бордер болести. Ова сродност може довести до појаве лажно позитивних резултата лабораторијских испитивања због могућих унакрсних реакција.

(2) Вирус класичне куге свиња је сразмјерно стабилан у секретима и екскретима заражених свиња, лешевима свиња, свјежем месо свиња и производима од меса свиња. Инактивишу га детерџенти, растварачи масти, протеазе и уобичајена дезинфекциона средства.

(3) Главни природни пут заразе свиња је ороназални, директним или индиректним контактом са зараженим свињама или храњењем храном која је контаминирана вирусом. У подручјима са великом густином свиња вирус се лако шири међу сусједним имањима на којима се узгајају свиње. Могућа је и зараза путем сјемена заражених нерастова.

(4) Период инкубације код појединих животиња износи од седам до десет дана, али у условима на терену клинички симптоми на имању могу постати видљиви тек двије до четири седмице након инфекције вирусом, па и дуже ако се ради о расплодним свињама или о инфекцији слабо вирулентним сојевима вируса.

(5) Клинички знаци који се јављају код класичне куге свиња су врло варијабилни и могуће их је замијенити са клиничким знацима других болести. Интензитет симптома зависи од старости животиње и вирулентности вируса. Углавном млађе јединке оболе са израженијим симптомима. Код расплодних свиња ток заразе је често благ или чак супклинички.

(6) Јављају се акутни, хронични и пренатални ток класичне куге свиња.

III - АКУТНИ ТОК КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

(1) Акутни ток класичне куге свиња најчешће се јавља код одбијене прасади и товљеника. Први знаци су: престанак узимања хране, тремор, повишена тјелесна температура, коњујктивитис, отечени лимфни чворови, отежано дисање, опстипација, након које слиједи дијареја. Типична крварења на кожи се обично уочавају на ушима, репу, трбуху и са унутрашње стране ногу током друге и треће седмице болести и трају до угинућа. Често се јављају и неу-

ролошки знаци попут одузетости задњих ногу, тетурања и грчева. Повишена тјелесна температура је стално присутна у току трајања болести, углавном је виша од 40 °C, изузев код одраслих свиња код којих не мора прелазити 39,5 °C.

(2) Вирус класичне куге свиња изазива тешку леукопенију и имуносупресију, што често доводи до секундарних интестиналних и респираторних инфекција. Знаци секундарних инфекција могу маскирати или преклопити најучесталије знаке класичне куге и тако довести до постављања погрешне дијагнозе. Угинуће обично наступа у периоду од мјесец дана. Опоравак, уз настанак антитијела, је могућ, и то најчешће код одраслих приплодних свиња које нису показивале тешке клиничке знаке класичне куге свиња. Антитијела против вируса класичне куге свиња могу се утврдити двије до три седмице након инфекције.

(3) Патолошке промјене, које се уочавају приликом постморталног прегледа, најчешће су на лимфним чворовима и бубрезима. Лимфни чворови су едематозни и хеморагични. Крварења на бубрезима могу бити у виду петехија и ехимоза. Слична крварења уочавају се на слузницама мокрадне бешике, гркљана, епиглотиса, затим на серозама грудне и трбушне шупљине и на срцу. Чест је налаз негнојног енцефалитиса. Патогномоничне промјене су инфаркти на сљезини, али се ријетко јављају.

(4) Клиничка и патолошка слика акутног тока афричке куге свиња је врло слична оној код класичне куге свиња. Крварења на кожи и ушима лако се уочавају и упућују на постављање сумње на акутни ток афричке куге свиња или класичне куге свиња. Неке друге болести доводе до сличних промјена.

(5) Акутни ток класичне куге свиња треба узети у обзир и код сумње на: врбанац, репродуктивни и респираторни синдром свиња, тровање кумарином, хеморагијску пурпuru, синдром кржљавости одбијене прасади, синдром дерматитиса и нефропатије свиња, инфекције *Salmonella* или *Pasteurella*, те било које дигестивне или респираторне синдроме праћене повишеном тјелесном температуром код којих свиње не реагују на лијечене антибиотикима.

(6) Вирус класичне куге свиња се излучује пљувачком, урином и изметом, почевши од појаве клиничких знакова до угинућа. Вирус класичне куге свиња може се ширити и сјеменом.

IV - ХРОНИЧНИ ТОК КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

(1) Хронични ток болести јавља се код свиња које не могу да развију одговарајући имуни одговор на вирус узročник класичне куге свиња. Почетни знаци хроничног тока класичне куге свиња су слични акутном току болести. Касније преовладавају знаци неспецифични за класичну кугу свиња, попут интермитентне грознице, хроничног ентеритиса и кржљавости. Типичне хеморагије на кожи изостају. Клиничке знаке болести такве свиње могу показивати до три мјесеца прије угинућа. Свиње излучују вирус класичне куге свиња од инфекције до угинућа. У узорцима серума привремено се могу открити антитијела.

(2) Патолошке промјене су мање карактеристичне, нарочито због изостанка крварења на органима и серозама. Код свиња са хроничном дијарејом уобичајене су некротичне промјене на илеуму, илеоцекалном подручју и ректуму.

(3) Будући да су клинички знаци хроничне класичне куге свиња неспецифични за постављање диференцијалне дијагнозе потребно је размотрити многе друге болести. Повишена тјелесна температура се не појављује увијек код свих болесних свиња, али је увијек присутна код неколико свиња на зараженом имању.

V - ПРЕНАТАЛНИ ТОК И ЗАКАСЊЕЛА ПОЈАВА КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

(1) Вирус узročник класичне куге свиња може проћи кроз постелицу (плаценту) супрасних крмача и инфицирати плодове, а да притом крмаче не показују знаке болести. Исход трансплаценталне инфекције зависи од стадијума супрасности и вирулентности вируса. Ако до инфекције дође у раним стадијумима супрасности, може доћи до побачаја, прашења мртворођене прасади, мумификације или малформације плодова. Наведене промјене доводе до смањења индекса прашења на имању. Инфекција крмача до 90. дана супрасности може да доведе до прашења перзистентно инфициране прасади која не показују клиничке знаке болести, а угину након неколико мјесеци. Таква прасад заостаје у расту и развоју, повремено показује знаке конгениталног тремора. Овакав ток заразе назива се "закасњелом појавом знакова класичне куге свиња". Ова прасад могу да имају кључну улогу у ширењу болести и одржавању вируса класичне куге свиња у популацији свиња јер током читавог живота излучују вирус узročник класичне куге свиња.

(2) Препознавање класичне куге свиња може да буде посебно тешко на имањима расплодних свиња зато што ток болести може да буде врло благ и може да се замијени са другим болестима. Смањену плодност и побачаје могу да проузрокују и узročници

¹ При одлучивању о броју узорака које треба узети за неко лабораторијско испитивање мора се узети у обзир и осјетљивост тестова који ће се користити. Ако није висок степен осјетљивости теста, потребно је узети узорке од већег броја животиња него што је наведено у овом прилогу.

других болести као што су: парвовирусна инфекција свиња, репродуктивни и респираторни синдром свиња, Ауејскијева болест и лептоспироза. Након побачаја узрокованог вирусом узрочником класичне куге свиња, побачени садржај није могуће патолошки разликовати од побачених садржаја узрокованих другим узрочницима.

Ако постоји сумња на неку заразну болест репродуктивног система, потребно је да се одмах спроведе испитивање на класичну кугу свиња, као и кад год се имање сматра угроженим (нпр. ако се имање налази на подручју у коме се класична куга свиња појављује код дивљих свиња) и у сваком случају када су уобичајене заразне болести репродуктивног система искључене.

Поглавље II

I - ГЛАВНИ КРИТЕРИЈУМИ ПРЕМА КОЈИМА СЕ НЕКО ИМАЊЕ МОЖЕ СМАТРАТИ СУМЊИВИМ НА ЗАРАЗУ КЛАСИЧНОМ КУГОМ СВИЊА

Одлука о томе да се неко имање сматра сумњивим доноси се на основу сљедећих налаза, критеријума и разлога:

1) клиничких и патолошких налаза, а главни клинички и патолошки налази који се обавезно разматрају су:

- повишена тјелесна температура с морбидитетом и морталитетом,
- повишена тјелесна температура с хеморагијским синдромом,
- повишена тјелесна температура са неуролошким симптомима,
- повишена тјелесна температура непознатог поријекла код које лијечење антибиотикима није довело до побољшања здравственог стања,
- побачаји и учестали репродуктивни проблеми везани за задња три мјесеца,
- урођено дрхтање прасади (конгенитални тремор),
- хронично болесне животиње,
- заосталост у развоју младих животиња (кржљавост),
- петехијална и ехимозна крварења, посебно у лимфним чворовима, бубрезима, слезини, мокраћном мјехуру и гркљану,
- инфаркти или хематоми, нарочито на слезини,
- бутони на дебелом цријеву у хроничним случајевима, нарочито у близини илеоцекалног заљиска;

2) епизоотиолошког налаза, а епизоотиолошко испитивање обухвата прикупљање података:

- да ли су свиње биле у директном или индиректном контакту са свињама са имања за које је доказано да је заражено класичном кугом свиња,
- да ли је имање испоручило свиње за које се накнадно показало да су заражене вирусом класичне куге свиња,
- да ли су крмаче биле вјештачки осјемене сјеменом које потиче од нерастова сумњивих на класичну кугу свиња,
- да ли је било директног или индиректног контакта с дивљим свињама у популацији у којој се појавила класична куга свиња,
- да ли се свиње држе на отвореном у подручју у којем су дивље свиње заражене вирусом класичне куге свиња,
- да ли се свиње хране помијамом и да ли постоји сумња да се са тим помијамом није поступало на такав начин да се инактивира вирус класичне куге свиња,
- да ли је постојала могућност излагања свиња, на примјер преко лица која долазе на имање, превозних средстава и слично, које долазе са имања за које постоји сумња да је заражено вирусом класичне куге свиња;

3) налаза који се односе на резултате серолошких тестова, а главни лабораторијски налази код серолошких испитивања које треба узети у обзир су:

- налаз специфичних антигених насталих након незапажене инфекције вирусом класичне куге свиња или вакцинацијом²,
- унакрсна реакција између антигених против вируса класичне куге свиња и против других пестивируса³,
- откривање тзв. синглетон реактора⁴.

² Ако су свиње вакцинисане против класичне куге свиња конвенционалним вакцинама, њихов налаз може показати да су серопозитивне због саме вакцине или због латентне заразе вакцинисаних животиња.

³ У одређеним условима до 10% свиња у једној крпу може имати антигених на пестивирус преживара, узрочнике бовине вирусне дијареје и вирус узрочник бордер болести. На примјер, ако су свиње биле у директном контакту с говедима или овцама зараженима вирусом бовине вирусне дијареје или бордер болести или ако су свиње биле у контакту с материјалима зараженим пестивирусима преживара.

⁴ У свим серолошким тестовима који се данас користе за дијагностиковање класичне куге свиња мањи дио серума даје лажне/позитивне резултате због ограничене специфичности система тестова или због серума узетих од појединачних оболелих животиња.

Поглавље III

Поступци провјере и узимања узорака

I - СМЈЕРНИЦЕ И ПОСТУПЦИ ЗА КЛИНИЧКИ ПРЕГЛЕД И УЗИМАЊЕ УЗОРАКА ОД СВИЊА СА СУМЊИВИХ ИМАЊА

(1) Без обзира на то јесу ли на сумњивом имању усвојене мјере из члана 4. став 2. овог правилника, смјернице и поступци из овог одјелка морају се примјенити, а такође се примјењују и у случајевима болести када се диференцијално дијагностички сумња на класичну кугу свиња и у случају када клинички знакови и епизоотиолошки подаци о току болести код свиња указују на малу вјероватноћу појаве класичне куге свиња, те у случају сумње на класичну кугу свиња код свиња у клиници или у превозном средству.

Да би се потврдила или искључила класична куга свиња на сумњивом имању, надлежни ветеринарски инспектор налаже обављање одговарајућих клиничких прегледа, узимање узорака и лабораторијске претраге, те врши:

- провјеру података о продуктивности и здравственом стању свиња, укључујући и податке о идентификацији и регистрацији свиња,
- преглед свих производних јединица свиња да би се одредило које свиње треба да се клинички прегледају.
- (2) Клинички преглед укључује мјерење тјелесне температуре свиња и спроводи се нарочито код појединих свиња или група свиња које су:
 - болесне или слабије узимају храну,
 - у реконвалесценцији од неких болести,
 - недавно доведене из подручја у којима је потврђена појава класичне куге свиња или са других сумњивих мјеста,
 - свиње које су се држале у производним јединицама које су недавно посјетили лица која су недавно била у блиском контакту са свињама зараженим или сумњивим на класичну кугу свиња или лица за која је утврђено да су имала друге посебно ризичне контакте с потенцијалним извором вируса класичне куге свиња,
 - свиње које су серолошки тестиране на класичну кугу свиња у случају када резултати тих претрага не омогућавају искључивање класичне куге свиња, као и свиње које су биле у контакту са зараженим свињама.

(3) Ако прегледом сумњивог имања нису нађене свиње или групе свиња наведене у ст. 1. и 2. овог одјелка, надлежни ветеринарски инспектор, не доводећи у питање остале мјере које се могу примјенити на сумњивом имању у складу са овим правилником и узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију:

- обавља додатне прегледе на имању у складу са ставом 4. овог одјелка или
- наређује узимање узорака крви свиња за лабораторијско испитивање на начин описан у ставу 6. овог одјелка и ставу 2. одјелка IV овог поглавља или
- наређује спровођење мера из члана 4. став 2. овог правилника, у зависности од даљих претрага на овом имању или
- искључује сумњу на класичну кугу свиња.

(4) Додатни клинички преглед на сумњивом имању врши се на случајно одабраним свињама из производних јединица за које је утврђено или се сумња да је у њих унесен вирус класичне куге свиња. Минималан број свиња које треба прегледати мора да омогући откривање, са сигурношћу од 95%, бар једне свиње са повишеном тјелесном температуром ако је повишена тјелесна температура присутна у 10% јединки (преваленца) у производним јединицама.

Ако се ради о приплодним крмачама, минималан број прегледаних крмача мора да омогући откривање, са сигурношћу од 95%, бар једне крмаче са повишеном тјелесном температуром ако се повишена тјелесна температура појављује код 5% јединки (преваленца). Ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјеменавање, треба да се прегледају сви приплодни нерастови.

(5) Ако се на сумњивом имању открију угинуле свиње или свиње за које се очекује да ће угинути, извршиће се постмортални прегледи на најмање пет тих свиња, а нарочито на свињама које:

- су прије угинућа показивале или показују типичне знаке класичне куге свиња,
- имају повишену тјелесну температуру,
- су недавно угинуле.

Ако се приликом таквих постморталних прегледа не утврде промјене које указују на класичну кугу свиња, узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију, потребно је спровести даља истраживања:

- клинички преглед свиња у производној јединици у којој су држане угулине свиње или свиње за које се очекује да ће угинути у складу са ставом 4. овог одјељка и узети узорци у складу са ставом 6. овог одјељка,

- постмортални прегледи на три до четири свиње које су биле у контакту са зараженим свињама.

Без обзира на присуство или изостанак болесних промјена које указују на класичну кугу свиња, а ради обављања вирусолошких тестова у складу са ставом 1. одјељка II поглавља IV овог прилога, од свиња подвргнутих постморталном прегледу потребно је узети узорке органа или ткива на адекватан начин. Препоручује се да узорци буду узети од недавно угулих свиња.

Приликом обављања постморталног прегледа, надлежни ветеринарски инспектор наређује и надзира:

- предузимање потребних мјера предострожности и хигијенских мјера ради спречавања ширења болести,

- усмрђивање свиња за које се очекује да ће угинути, на хуман начин, у складу са прописима којима се уређује та област.

(6) Ако се даљим клиничким прегледима на сумњивом имању открију клинички знаци или промјене које могу указивати на класичну кугу свиња, а надлежни ветеринарски инспектор сматра да ти налази нису довољни за потврђивање појаве класичне куге свиња и да треба урадити лабораторијске тестове, од сумњивих и других свиња у свакој од производних јединица у којима се држе сумњиве свиње узимају се узорци крви за серолошко тестирање у складу са следећим поступцима:

1) минимални број узорака који се узимају за серолошко испитивање мора са сигурношћу од 95% да омогући откривање барем 10% серопреваленције у тој производној јединици,

2) ако се ради о приплодним крмачама, минимални број крмача од којих се узимају узорци мора са сигурношћу⁵ од 95% да омогући откривање преваленце од 5%, а ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемавање, узорке треба узети од свих приплодних нерастова,

3) број узорака који се узима за вирусолошке тестове мора бити у складу са упутствима Министарства, које мора водити рачуна о распону тестова који се могу извести, о осјетљивости лабораторијских тестова који се користе и о постојећој епизоотолошкој ситуацији.

(7) Ако је сумња на присуство вируса класичне куге свиња на имању повезана са резултатима ранијих серолошких испитивања, осим узимања узорака крви свиња наведених у ставу 2, алинеја 5. овог одјељка, поступа се и на следећи начин:

1) ако су серопозитивне свиње уједно и гравидне крмаче, неке од њих, ако је могуће не мање од три, биће усмрђене и подвргнуте постморталном прегледу. Прије него што се крмаче усмрте треба им узети узорке крви за даље серолошко испитивање. Фетуси се подвргавају прегледу на вирус класичне куге свиња, вирусни антиген или геном вируса у складу са поглављем V овог прилога ради откривања интраутерине инфекције,

2) ако су серопозитивне свиње крмаче које доје прасад, узорци крви узимају се од све прасиди и прегледају на вирус класичне куге свиња, вирусни антиген или геном вируса у складу са поглављем V овог прилога. Узорци крви за даље серолошко претраживање узимају се и крмачама.

(8) Ако након обављених прегледа на сумњивом имању нису откривени клинички знаци који указују на присуство вируса класичне куге свиња, али надлежни ветеринарски инспектор сматра да треба извршити даља лабораторијска испитивања да би се искључила класична куга свиња, приликом узимања узорака крви поступиће се на начин описан у ставу 6. овог одјељка.

II - ПОСТУПЦИ УЗОРКОВАЊА НА ИМАЊУ ПРИЛИКОМ УСМРЂИВАЊА СВИЊА НАКОН ПОТВРЂИВАЊА БОЛЕСТИ

(1) Да би се утврдио начин на који је вирус класичне куге свиња унесен на заражено имање и вријеме које је протекло од уношења вируса, при усмрђивању свиња на имању, након што је избијање болести потврђено у складу са чланом 5. став 1. т. 1) и 2) овог правилника, од свиња се ради обављања серолошких тестова морају насумично узети узорци крви.

(2) Минимални број свиња од којих се узимају узорци мора да буде довољан да се код свиња у свим производним јединицама на имању са 95% сигурношћу открије 10% серопреваленције⁶. Такође, морају се узети и узорци за вирусолошке тестове, при чему се мора водити рачуна о распону тестова који се могу извести и

⁵ У неким случајевима, нпр. кад се сумња на присутност класичне свињске куге на имању с ограниченим бројем младих свиња, постотак заражених крмача може бити врло мален. У том случају морају се узети узорци од већег броја крмача.

⁶ Ако се примјењује одступање предвиђено чланом 6. став 1. овог правилника, узорци се узимају са оних производних јединица на имању у којима су свиње биле усмрђене, не доводећи у питање даље вршење прегледа и узимања узорака на осталим свињама на имању у складу са упутствима Министарства.

осјетљивости лабораторијских тестова који ће се користити, као и о епизоотолошкој ситуацији.

(3) У случају секундарних епидемија, може се одступити од поступака из ст. 1. и 2. овог одјељка и одредити поступци узорковања у складу са расположивим епизоотолошким подацима на мјесту избијања и начинима на који је вирус унесен на имање и могућностима ширења болести са тог имања.

III - ПОСТУПЦИ УЗОРКОВАЊА ПРИ УСМРЂИВАЊУ СВИЊА У ОКВИРУ ПРЕВЕНТИВНИХ МЈЕРА НА СУМЊИВОМ ИМАЊУ

(1) Ради потврде или искључивања класичне куге свиња и ради прикупљања додатних епизоотолошких информација, при усмрђивању свиња у оквиру превентивне мјере на сумњивом имању у складу с одредбама члана 4. став 3. тачка 1) или члана 7. став 2. овог правилника, морају се узети узорци крви за серолошке тестове, те узорци крви и тонзила за вирусолошке тестове.

(2) Узорковање из става 1. овог одјељка првенствено се односи на:

- свиње које показују знакове или постморталне патолошке промјене које упућују на класичну кугу свиња и свиње које су биле у контакту с тим свињама,

- друге свиње које су могле бити у ризичним контактима са зараженим или сумњивим свињама или онима за које се сумња да су контаминирани вирусом класичне куге свиња, а приликом узимања узорака мора се узети у обзир епизоотолошка ситуација и поступци узорковања утврђени у ст. 3. и 4. овог одјељка.

(3) Из сваке производне јединице на имању узорци од свиња узимају се методом случајног одабира⁷. Минимални број узорака за серолошко испитивање мора да омогући са сигурношћу од 95% откривање 10% серопреваленције у тој производној јединици.

(4) Ако се ради о приплодним крмачама, минимални број крмача од којих се узимају узорци мора да омогући са сигурношћу од 95% откривање 5% серопреваленце⁸, а ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемавање, узорке крви треба узети од свих приплодних нерастова.

Врста узорака који се узимају за вирусолошке тестове и врста теста који се користи морају да буду у складу са упутствима Министарства, које мора да води рачуна о доступности дијагностичких тестова, осјетљивости лабораторијских тестова, као и о постојећој епизоотолошкој ситуацији.

IV - ПОСТУПЦИ ПРОВЈЕРЕ И УЗОРКОВАЊА ПРИЈЕ ДАВАЊА ОДОБРЕЊА ЗА ПРЕМЈЕШТАЊЕ СВИЊА ИЗ ИМАЊА СМЈЕШТЕНИХ У ЗАРАЖЕНИМ И УГРОЖЕНИМ ПОДРУЧЈИМА И У СЛУЧАЈУ КЛАЊА ИЛИ УСМРЂИВАЊА ТИХ СВИЊА

(1) Не доводећи у питање одредбе члана 11. став 1. тачка 7) подтачка 4. овог правилника, да би се у складу са чланом 10. став 3. овог правилника одобрило премјештање свиња са имања смјештених у зараженом и угроженом подручју, клинички преглед који наређује и надзира надлежни ветеринарски инспектор мора:

- бити обављен унутар периода од 24 часа прије премјештања свиња,

- бити у складу с одредбама ст. 1, 2. и 3. одјељка I овог поглавља.

(2) Ако се ради о свињама које треба премјестити на друго имање, осим испитивања које треба спровести у складу са ставом 1. овог одјељка, у свим производним јединицама имања у којима се држе свиње које се селе потребно је спровести клинички преглед свиња, укључујући мјерење тјелесне температуре одређеном броју свиња ако се ради о свињама старијим од три до четири мјесеца. Минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре у производним јединицама, ако је она присутна код 10% популације свиња. Ако се ради о приплодним крмачама, минималан број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 5% преваленце у производној јединици у којој се држе свиње које ће се селити, а ако се ради о нерастовима, треба прегледати све нерастове који се селе.

(3) Ако се ради о свињама које се упућују у клиницу, објекат за прераду или на друга мјеста на којима ће бити усмрђене или заклане свиње, осим поступака у складу са ставом 1. овог одјељка,

⁷ Ако је примјена превентивног усмрђивања ограничена само на дио имања на којем се држе свиње за које се сумња да су заражене вирусом класичне куге свиња, у складу са чланом 4. став 3. тачка 1) овог правилника, узорци се морају узимати са оних производних јединица на имању у којима су свиње биле усмрђене, не доводећи у питање даље вршење прегледа и узимања узорака на свим осталим свињама на имању у складу са упутствима Министарства.

⁸ У неким случајевима, нпр. кад се сумња на присутност класичне свињске куге на имању с ограниченим бројем младих свиња, постотак заражених крмача може бити врло мален. У том се случају морају узети узорци од већег броја крмача.

у свим производним јединицама у којима се држе свиње које се селе спроводи се и клинички преглед свиња. Ако се ради о свињама старијим од три или четири мјесеца, тај преглед укључује и мјерење тјелесне температуре одређеном броју свиња. Минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре ако се она у производним јединицама појављује у преваленцији од 20%. Ако се ради о приплодним крмачама и нерастовима, минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре ако се она у производној јединици у којој се држе свиње које се селе појављује у преваленцији од 5%.

(4) Код усмрђивања или клања свиња које се упућују у кланицу, објекат за прераду или на друга мјеста на којима ће бити усмрђене или заклане свиње, потребно је од свиња које потичу из сваке од производних јединица из којих се свиње селе, узети узорке крви за спровођење серолошких испитивања или узорке крви и тонзиле за спровођење вирусолошких тестова. Минимални број узорака које треба узети мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 10% серопреваленције или преваленције вируса у свакој производној јединици. Ако се ради о приплодним крмачама или нерастовима, минимални број свиња чије узорке треба узети мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 5% серопреваленције или преваленције вируса у јединици у којој се те свиње држе. Врсте узорака и тест који се употребљавају морају да буду у складу са упутствима Министарства, односно мора да се води рачуна о доступности дијагностичких тестова, њиховој осјетљивости, као и о постојећој епизоотолошкој ситуацији.

(5) Ако се при клању или усмрђивању свиња откривују клинички знакови или постморталне промјене које указују на класичну кугу свиња, одступајући од става 4. овог одјелка, примјењују се одредбе за узорковање утврђене у одјелку III овог поглавља.

V - ПОСТУПЦИ ПРОЈЕРЕ И УЗОРКОВАЊА НА ИМАЊУ ПРИ ОБНОВИ ПОПУЛАЦИЈЕ

(1) Кад се свиње поново доводе на имање у складу са чланом 13. став 2. т. 1) и 2) или 3) и чланом 19. став 8. овог правилника, примјењују се следећи поступци узорковања:

- ако се на имање доводе сентинел свиње, узорци крви морају се насумично узети од довољног броја свиња да се са сигурношћу од 95% омогући откривање 10%-не серопреваленције у свакој производној јединици на имању,

- ако се обнавља цјелокупна популација, узорци крви за серолошке тестове морају се насумично узети од довољног броја свиња да би се са сигурношћу од 95% омогућило откривање 20% серопреваленције у свакој производној јединици на имању,

- ако се ради о приплодним крмачама и нерастовима, минимални број узорака које треба узети мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 10% серопреваленције.

(2) Министарство по довођењу свиња осигурава да, у случају појаве било какве болести или угинућа свиња на имању из непознатих разлога, те свиње одмах буду тестиране на класичну свињску кугу. Ове се одредбе примјењују до укидања ограничења из члана 13. став 2. тачка 2) и тачка 3) подтачка 2. и члана 19. став 8. овог правилника на одређеном имању.

VI - ПОСТУПЦИ УЗОРКОВАЊА НА ИМАЊИМА У ЗАРАЖЕНОМ ПОДРУЧЈУ ПРИЈЕ УКИДАЊА ОГРАНИЧЕЊА

(1) Да би се у зараженом подручју омогућило укидање мјера из члана 10. овог правилника, на свим имањима у том подручју:

- треба да се спроведе клинички преглед у складу с поступцима утврђеним у ст. 1, 2, 3. и 4. одјелка I овог поглавља,

- морају да се узму узорци крви за серолошке тестове у складу са овим одјелком.

(2) Минимални број узорака које треба узети мора омогућити да се са сигурношћу од 95% омогући откривање 10%-не серопреваленције код свиња у свакој производној јединици на имању. Ако се ради о приплодним крмачама, минимални број крмача од којих се узимају узорци мора да омогући са сигурношћу од 95% откривање 5% серопреваленције, а ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, узорке крви треба узети од свих приплодних нерастова.

VII - ПОСТУПЦИ УЗОРКОВАЊА НА ИМАЊИМА У УГРОЖЕНОМ ПОДРУЧЈУ ПРИЈЕ УКИДАЊА ОГРАНИЧЕЊА

(1) Да би се у угроженом подручју омогућило укидање мјера из члана 11. овог правилника, морају се на свим имањима у тој зони обавити клинички прегледи у складу с поступцима утврђеним у ст. 1, 2. и 3. одјелка I овог поглавља.

(2) Осим мјера из става 1. овог одјелка, морају се узети узорци крви за серолошке тестове од свиња:

- на свим имањима на којима се држе свиње старости од два до осам мјесеци,

- када надлежни ветеринарски инспектор процијени да је класична куга свиња могла неопажено да се прошири међу приплодним крмачама,

- на свим осталим имањима за које надлежни ветеринарски инспектор сматра да је у њима потребно узорковање,

- у свим центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање.

(3) Кад се узимање узорака крви за серолошке тестове спроводи на имањима смјештеним у угроженом подручју, број узорака крви који се морају узети на тим имањима мора бити у складу са ставом 2. одјелка VI овог поглавља. Међутим, када надлежни ветеринарски инспектор процијени да је класична куга свиња неопажено могла да се прошири међу приплодним крмачама, узорковање се може извршити само у производним јединицама у којима се држе те свиње.

VIII - ПОСТУПЦИ СЕРОЛОШКОГ НАДЗОРА И УЗОРКОВАЊА У ПОДРУЧЈИМА НА КОЈИМА СЕ СУМЊА НА ПОЈАВУ КЛАСИЧНЕ КУТЕ СВИЊА ИЛИ ЈЕ КЛАСИЧНА КУГА СВИЊА ПОТВРЂЕНА КОД ДИВЉИХ СВИЊА

(1) У случају серолошког надзора дивљих свиња у подручјима у којима је потврђена класична куга свиња или се на њу сумња, треба претходно утврдити величину и географско подручје циљане популације од које ће се узимати узорци да би се одредио број узорака које треба узети. Величина узорка одређује се према процијењеном броју живих животиња, а не према броју устријељених животиња.

(2) Ако нема података о густоћи и величини популације, треба утврдити географско подручје на којем ће се узимати узорци, водећи притом рачуна о сталном присуству дивљих свиња и постојању природних и умјетних препрека које ефикасно спречавају велика и стална кретања животиња. Ако таквих околности нема или се ради о великим подручјима, препоручује се да се за узимање узорака одреде подручја величине од око 200 km², на којима обично живи између 400 и 1.000 дивљих свиња.

(3) Не доводећи у питање одредбе члана 15. став 3. т. 9), 10), 11) и 12) овог правилника, минимални број свиња од којих је потребно узети узорак унутар утврђеног подручја мора са сигурношћу од 95% омогућити откривање 5%-не серопреваленције. У ту је сврху потребно узети узорке од најмање 59 животиња са сваког утврђеног подручја. Препоручује се да:

- у подручјима у којима је учествовао лов и редовно се лови или се у њима селективно лови у оквиру мјера контроле болести, отприлике 50% животиња чији се узорци узимају буде старости од три мјесеца до једне године, 35% од једне до двије године, а 15% старије од двије године,

- у подручјима у којима се ријетко лови или се уопште не лови, узорци буду узети од најмање 32 животиње из сваке од три старосне групе,

- се узимање узорака обави у кратком временском периоду, ако је могуће, не дужем од мјесец дана,

- се старост животиња од којих су узети узорци одреди према израслим зубима.

(4) Узимање узорака од дивљих свиња које су устријељене или су пронађене угинуле, за потребе вирусолошких тестова, обавља се на начин утврђен у ставу 1. одјелка II Поглавља IV овог прилога. Ако се сматра да је потребан вирусолошки надзор устријељених дивљих свиња, он се спроводи првенствено на животињама старости од три мјесеца до годину дана.

(5) Сви узорци који се упућују у лабораторију морају бити праћени упитником из члана 16. став 1. тачка 12) овог правилника.

Поглавље IV

Општи поступци и критеријуми за прикупљање и превоз узорака

I - ОПШТИ ПОСТУПЦИ И КРИТЕРИЈУМИ

(1) Прије обављања узорковања на сумњивом имању мора се припремити скица тог имања, те се морају утврдити његове епизоотолошке производне јединице.

(2) У случају када се укаже потреба за понављањем узимања узорака, све свиње којима су узети узорци морају се означити на јединствен начин да би се олакшало поновно узимање узорака од тих свиња.

(3) Не доводећи у питање став 6. тачка 2. Поглавља III одјелка I овог прилога, узорци за серолошко испитивање не смију да се узимају од прасида млађе од осам седмица.

(4) Сви узорци се шаљу у лабораторију, праћени су записником који мора садржавати анамнестичке податке о свиња-

ма од којих су узети узорци, те запажене клиничке знакове или постморталне промјене. Ако се ради о свињама које се држе на имању, треба дати јасне податке о старости, категорији и имању поријекла свиња од којих су узети узорци. Препоручује се да се за сваку свињу од које се узима узорак забиљежи њено мјесто на имању, заједно с њеном јединственом идентификационом ознаком.

II - ПРИКУПЉАЊЕ УЗОРАКА ЗА ВИРУСОЛОШКЕ ТЕСТОВЕ

(1) За откривање вируса, антигена или генома класичне куге свиња код угинулих или усмрћених свиња најприкладнији узорци су ткива тонзила, слезине, бубрега. Осим тих узорака, препоручује се да се узму по два узорка других лимфатичних ткива као што су: ретрофарингеални (retropharyngeales), паротидни (parotidei), мандибуларни (mandibulares) и мезентеријални (mesenterici) лимфни чворови и узорак танког цријева (ileum). У случају лешина у распаду, примјерен узорак је цијела дуга или грудна кост.

(2) Узорци незгрушане или згрушане крви морају се узети од свиња које показују знакове повишене тјелесне температуре или друге знакове болести.

(3) Спровођење вирусолошких тестова врши се за болесне животиње. Њихова вриједност је обично ограничена ако се користе за посматрање животиња које не показују клиничке знакове. Ако се сумња да су свиње у инкубацији, за доказивање вируса су најприкладнији узорци тонзила.

III - ПРЕВОЗ УЗОРАКА

(1) Потребно је да се узорци:

- превозе и чувају у непропусним spremnicima,
- да се не замрзавају, него држе на хладном мјесту при температури фрижидера,
- испоруче лабораторији што је брже могуће,
- држе у паковању у којем се за одржавање ниске температуре користе ледени улошци или суви лед умјесто влажног леда,
- ткива и органа смјесте у одвојене, запечаћене и прописно означене пластичне врећице, а врећице се затим смјештају у веће спремнике и облажу довољном количином улијајућег материјала за заштиту од оштећења и за упијање у случају цурења,
- кад год је то могуће, да их одговорно лице превезе директно у лабораторију да би се осигурао брз и поуздан превоз.

(2) Вањска страна пакета мора бити означена адресом лабораторије и мора бити видљиво истакнута следећа порука: "Животињски патолошки материјал; кварљиво; ломљиво; не отварати изван лабораторије за класичну кугу свиња".

(3) Одговорно лице у пријемној лабораторији мора бити благовремено обавијештено о времену и начину стицања узорака.

(4) За ваздушни превоз узорака у Референтну лабораторију Европске уније за класичну кугу свиња⁹ пакет мора бити означен у складу с прописима за ваздушни саобраћај (IATA).

Поглавље V

Начела и употреба вирусолошких тестова и оцјена њихових резултата

I - ОТКРИВАЊЕ ВИРУСНОГ АНТИГЕНА

(1) Имунофлуоресцентни тест (IFT):

1) Начело овог теста је откривање вирусног антигена у танким криостатским резевима ткива свиња за које се сумња да су заражене вирусом класичне куге свиња. Вирусни антигени откривају се употребом специфичних антибијела обилежених с флуоресцеин изотиоцијанатом (FIT). Позитивни резултати треба да се потврде техником моноклонских антибијела.

2) Органи за испитивање су тонзиле, бубрези, слезина, разни лимфни чворови и танко цријево (илеум). Ако органи дивљих свиња нису доступни или се распадају, такође могу се употребити размази хелија коштане сржи.

3) Тест се може извести у току једног дана, а будући да се узорци органа могу добити само од угинулих животиња, његова је примјена за аналитичке сврхе ограничена. Поузданост резултата тестова може да осујети невјешто бојење, нарочито ако особе које га спроводе немају довољно искуства у раду са таквим тестовима или су органи које би требало тестирати у стању распадања.

(2) ELISA тест за откривање антигена:

1) Вирусни антигени се такође могу открити употребом различитих ELISA техника. Осјетљивост ELISA теста за откривање

⁹ Референтна лабораторија Европске уније има неограничену дозволу за пријем дијагностичких узорака и изолата вируса узročника класичне куге свиња.

антигена мора бити довољно висока да би дала позитиван резултат код животиња које показују клиничке знакове класичне куге свиња.

2) Препоручује се да се ELISA тест користи за откривање антигена на узорцима животиња које показују клиничке или патолошке знаке болести. Овај тест није одговарајући за испитивање појединачних животиња. Одговарајући узорци су леукоцити, серум, незгрушана крв и суспензије органа наведених у ставу 1. тачка 2) овог одјелка узетих од свиња за које се сумња да су заражене вирусом класичне куге свиња¹⁰.

3) ELISA тест може да се изведе у току једног дана, а за његову примјену може да се користи и аутоматизована опрема. Главна предност овог теста је у томе што може да се обради велики број узорака у кратком временском периоду. Препоручује се коришћење ELISA теста за откривање антигена који даје задовољавајуће резултате на референтним материјалима. Тренутно су, међутим, сви комерцијални ELISA комплети слабије осјетљиви него изолација вируса на хелијској култури, а осјетљивост им је значајно боља на узорцима крви прасади него одраслих свиња.

II - ИЗОЛАЦИЈА ВИРУСА

(1) Изолација вируса заснива се на инокулацији узоркованог материјала на одговарајућој пријемчивој хелијској култури поријеклом од свиња. Ако се у узорку налази вирус класичне куге свиња, он ће на хелијама да се умножи у толикој мјери да ће бити откритивен имунобојењем заражених хелија конјугованим антибијелима. За диференцијалну дијагностику, с обзиром на друге пестивирусе, потребна су специфична антибијела за вирус класичне куге свиња.

(2) Најбољи узорци за изолацију вируса класичне куге свиња су леукоцити, плазма или пуна крв добијена из некоагулисаних узорака крви или органа наведених у ставу 1. одјелак I овог поглавља.

(3) Изолација вируса је примјеренија за испитивање узорака малог броја животиња него за масован надзор. Поступак изолације вируса захтијева интензиван рад и потребна су до три дана да се добију резултати. За откривање малих количина вируса у узорку могу бити потребне двије додатне пасаже вируса. Испитивање тако може потрајати и десетак дана prije него што се добије коначни резултат. Узорци који се распадају могу за хелијску културу бити цитотоксични, па је њихова употреба ограничена.

(4) Метода изолације вируса препоручује се када је класична куга свиња већ потврђена неком другом методом. Мора се користити као референтни тест за потврђивање позитивних резултата претходно обављених тестова ELISA за откривање антигена, PCR, IFT или методе индиректним бојењем пероксидазом. Изолати вируса класичне куге свиња добијени на овај начин корисни су за карактеризацију, укључујући типизацију вируса и молекуларну епизоотиологију.

(5) Сви изолати вируса класичне куге свиња из свих примарних избијања, из примарних случајева међу дивљим свињама или из случајева у клиникама или у превозним средствима морају се генетски типизовати у референтној лабораторији или у Референтној лабораторији Европске уније, у складу с генетском типизацијом изолата вируса класичне куге свиња прописаној у овом поглављу. Ови се изолати вируса могу послати у Референтну лабораторију Европске уније за чување вируса.

III - ОТКРИВАЊЕ ВИРУСНОГ ГЕНОМА

(1) За откривање вирусног генома у узорцима крви, ткива и органа примјењује се полимеразна ланчана реакција (PCR). Одсјечи вирусног РНК превод се у ДНК облик, који се умножавају уз помоћ PCR до количине коју је могуће открити. С обзиром на то да се овим тестом открива само геномски слијед вируса, PCR може бити позитиван чак и ако заразни вирус није присутан (нпр. у распаднутим ткивима или на узорцима свиња које се опорављају).

(2) PCR се може употребити на ограниченом броју помно одабраних узорака узетих од сумњивих животиња или из материјала побачених плодова. Ова метода се препоручује за узорке органа који су цитотоксични, па стога није могућа изолација вируса (нпр. узорци од дивљих свиња који се распадају).

(3) Материјал прикладан за дијагнозу PCR су органи описани за изолацију вируса и незгрушана крв.

(4) PCR се може обавити у року од 48 часова уз одговарајућу лабораторијску опрему, засебне просторије и оспособљено особље. Предност је што се инфективни вирус не мора умножавати у лабораторији. Ова метода је врло осјетљива и при извођењу може да дође до лаке контаминације узорака, што даје лажно позитивне реакције. Зато је неопходна строга контрола квалитета процедура које се спроводе. Поједине методе су више усмјерене на откривање пестивируса него на вирус класичне куге свиња, што захтијева примјену додатних тестова провјере као што је PCR.

¹⁰ Постоји неколико ELISA комплета за откривање антигена класичне куге свиња који су доступни и који су потврђени за различите типове узорака.

IV - ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА ВИРУСОЛОШКИХ ТЕСТОВА

(1) Вирусолошки тестови су неопходни за потврђивање присуства вируса класичне куге свиња. Изолацију вируса треба сматрати референтним вирусолошким тестовима који се користе као потврдни тестови, када је то потребно. Њихова употреба посебно се препоручује када позитивни резултати IFT, ELISA или PCR нису праћени уочавањем клиничких знакова или лезија узрокованих болешћу и у свим другим сумњивим случајевима.

(2) Примарно избијање класичне куге свиња може се потврдити ако су код свиња утврђени клинички знакови или патоморфолошке промјене узроковане болешћу и ако су најмање два посебна теста за откривање антигена или генома дала позитивне резултате.

(3) Секундарно избијање класичне куге свиња може се потврдити ако су, осим епизоотиолошке повезнице с потврђеним избијањем или случајем код предматних свиња, откривени клинички знакови или патоморфолошке промјене узроковане болешћу, а тестови за откривање антигена или генома су дали позитиван резултат.

(4) Примарни случај класичне куге свиња код дивљих свиња може се потврдити изолацијом вируса или ако су најмање два теста за откривање антигена или генома дала позитивне резултате. Даљњи случајеви класичне куге свиња код дивљих свиња, за које постоје епизоотиолошке повезнице с раније потврђеним случајевима, могу се потврдити ако је тест за откривање антигена или генома дао позитиван резултат.

V - ГЕНЕТСКА ТИПИЗАЦИЈА ИЗОЛАТА ВИРУСА КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

(1) Генетском типизацијом изолата вируса класичне куге свиња постиже се одређивање нуклеотидних секвенци појединих дијелова генома вируса класичне куге свиња, односно тачно одређених дијелова унутар петог некодирајућег региона и/или гена који кодира гликопротеин E2. Сличност ових секвенци са секвенцама добијеним из ранијих изолата вируса може показивати да ли су избијања болести узрокована неким новим сојевима вируса или већ познатим сојевима. То може потврдити или одбацивати претпоставке о путевима преноса на које је указало епизоотиолошко испитивање. Генетска типизација изолата вируса класичне куге свиња је од великог значаја за утврђивање извора болести, али висока генетска сродност између вируса изолованих у различитим епизоотијама није апсолутан доказ директне епизоотиолошке повезаности.

(2) Ако генетску типизацију вируса није могуће у кратком року обавити у референтној лабораторији или у било којој другој лабораторији овлашћеној за дијагностиковање класичне куге свиња, тада се изворни узорак или изолат вируса мора штом прије послати на типизацију у Референтну лабораторију Европске уније.

(3) Подаци добијени анализом секвенци изолата вируса класичне куге свиња којима располажу лабораторије овлашћене за дијагностиковање класичне куге свиња морају се прослједити Референтној лабораторији Европске уније да би били унесени у постојеће базе података ове лабораторије.

Поглавље VI

Начела и употреба серолошких тестова и процјена њихових резултата

I - ОСНОВНА НАЧЕЛА И ДИЈАГНОСТИЧКА ВРИЈЕДНОСТ

(1) Код свиња заражених вирусом класичне куге свиња антигени су утврђују у узорцима серума двије до три седмице након инфекције. Код свиња које су преболеле класичну кугу свиња специфична антигенија могу да се утврде током неколико сљедећих година или чак до угинућа. Антигенија повремено могу да се утврде у завршном стадијуму болести. Код неких свиња са хроничним обликом класичне куге свиња антигенија могу да се утврде у току неколико дана крајем првог мјесеца након инфекције. Свиње које су интраутеринно инфициране могу да буду имунотолерантне на вирус класичне куге свиња и да због тога не производе специфична антигенија. Током првих седмица живота код прасади могу се наћи антигенија специфична за класичну кугу свиња поријеклом од мајке. Полуживот мајчиних антигенија код невриемичних здравих прасади износи око двије седмице. Ако се антигенија утврде код прасади старије од три мјесеца, врло је мало вјероватно да су та антигенија класичне куге свиња поријеклом од мајке.

(2) Утврђивање антигенија против вируса класичне куге свиња у серуму или плазми спроводи се као помоћ при дијагностиковању класичне куге свиња на сумњивим имањима, за одређивање датума уношења заразе у случају потврђеног избијања и за потребе праћења и надзора. Вриједност серолошких тестова је ограничена код откривања присуства вируса класичне куге свиња када се зараза недавно појавила на имању.

(3) Мали број серопозитивних свиња са ниским неутрализацијским титром може да упућује на то да је вирус на имање унесен прије двије до четири седмице. Велики број свиња са високим неутрализацијским титром може да упућује да је вирус на имање ушао прије више од мјесец дана. Мјесто на имању на коме се налазе серопозитивне свиње може да пружи значајне информације о томе на који начин је вирус класичне куге свиња ушао на имање.

(4) У оквиру истраживања која се спроводе у случају сумње на класичну кугу свиња или потврђеног случаја класичне куге свиња, у складу са чланом 8. овог правилника, мора се спровести прецизна процјена резултата серолошких тестова, узевши у обзир све клиничке, вирусолошке и епизоотиолошке налазе.

II - ПРЕПОРУЧЕНИ СЕРОЛОШКИ ТЕСТОВИ

(1) Серолошки тестови који се препоручују за постављање дијагнозе класичне куге свиња су вирус-неутрализациони тест (VNT) и ELISA. Квалитет и ефикасност серолошке дијагностике, коју изводе референтне лабораторије, треба редовно провјеравати у оквиру међулабораторијског упоредног тестирања које периодично организује Референтна лабораторија Европске уније.

(2) VNT се заснива на утврђивању неутрализационе активности антигенија из узорка серума према вирусу, изражене у мјери 50% неутрализације (ND50).

Вирус класичне куге свиња утврђеног титра инкубира се на температури од 37 °C са разријеђеним серумом. За потребе брзих метода прегледа серуми се почетно разријеђују у односу 1:10. Када је потребна потпуна титрација, серум може да се почетно разријеђи двоструко, почевши од 1:2 или 1:5. Сваки од тих разријеђених серума мијеша се са једнаком запремином суспензије вируса која садржи 100 инфективних доза (ТЦИД 50).

Након инкубације, микстура се инокулише на одговарајуће ћелијске културе и инкубира три до пет дана. Након инкубације ћелије се фиксирају и било која репликација вируса у инфицираној ћелији открива се помоћу обиљежавања антигенија. У ту сврху користе се антигенија обиљежена пероксидазом или флуоресценцијом.

Резултати VNT теста изражавају се у разријеђењима серума, и то као последња разријеђења серума при којима је дошло до умножавања вируса у 50% инокулираних ћелија. Процјењује се тачка између два степена разријеђења. Систем коначног разријеђења темељи се на стварном разријеђењу серума за вријеме неутрализацијске реакције, тј. након додавања вируса, али прије додавања ћелијског раствора.

(3) VNT је најосјетљивији и најпоузданији тест за откривање антигенија против вируса класичне куге свиња. Због тога се препоручује како за индивидуална тако и за групна серолошка испитивања. Овим тестом је могуће доказати и неутрализујућа антигенија специфична за случајеве свиња заражених пестивирисима преживара.

Кад се VNT користи за откривање антигенија на вирус узрочник болести вирусне дијареје говеда и вирус узрочник бордер болести примјењују се наведена начела с циљем добијања диференцијалне дијагнозе класичне куге свиња.

(4) Сојеви пестивируса који се користе за тестове неутрализације морају да буду усклађени с препорукама Референтне лабораторије Европске уније.

(5) Развијене су различите ELISA технике за откривање класичне куге свиња, које се функционално заснивају на конкуритивној (блокирајућој) или неконкуритивној ELISA. Конкуритивне или блокирајуће ELISA најчешће примјењују моноклонска антигенија. Ако узорак серума садржи антигенија против вируса класичне куге свиња, та антигенија ће онемогућити везивање моноклонских антигенија конјугованих пероксидазом за вирусни антиген, а резултат ће бити смањени интензитет пребојавања.

Код неконкуритивних ELISA везивање антигенија из серума на антиген мјери се директно употребом антигенија конјугованих пероксидазом на антигенија свиња.

(6) Референтне дијагностичке лабораторије морају редовно обављати надзор квалитета осјетљивости и специфичности сваке серије ELISA реагенса, користећи притом палету референтних серума који су припремљени у Референтној лабораторији Европске уније и они укључују:

- серуме свиња у раној фази заразе вирусом класичне куге свиња (мање од 21 дан од почетка заразе),
- серуме свиња у реконвалесценцији (више од 21 дан након заразе),
- серуме свиња заражених пестивирисима преживара.

ELISA тест који се употребљава за серолошко дијагностиковање класичне куге свиња мора откривати све референтне серуме добијене од свиња које се опорављају. Сви резултати добијени

референтним серумима морају бити поновљиви. Препоручује се такође откривање свих позитивних серума из раних стадијума и да имају што мање унакрсних реакција са серумом свиња заражених пестивирусима преживара. Резултати добијени референтним серумима, узетим од свиња у раној фази заразе, показатељ су осјетљивости ELISA теста.

(7) Сматра се да је осјетљивост ELISA теста мања од осјетљивости VNT теста, па се она стога препоручује као брзи тест за провјеру присутности заразе на разини крда. Међутим, ELISA не захтијева тако специјализоване погоне, а захваљујући аутоматизованим системима спроводи се значајно брже него VNT. ELISA тест мора осигурати препознавање свих зараза вирусом класичне куге свиња у стадијуму опоравка, а мора се максимално ослободити сметњи насталих због унакрсне реакције антителија на пестивирине преживара.

III - ТУМЕЧЕЊЕ РЕЗУЛТАТА СЕРОЛОШКИХ ТЕСТОВА И ДИФЕРЕНЦИЈАЛНИХ ДИЈАГНОЗА ИНФЕКЦИЈА УЗРОКОВАНИХ ПЕСТИВИРУСИМА ПРЕЖИВАРА

(1) Не доводећи у питање одредбе члана 4. став 3. тачка 1) или члана 7. става 2. овог правилника, у случају када се открије неутрализациони титар антителија против вируса класичне куге свиња који је једнак или виши од 10 ND50 у узорцима серума узетих од једне или више свиња или када се добије позитиван резултат ELISA теста у узорцима серума узетих од групе свиња, на имању треба одмах да се примени мјера из члана 4. став 2. овог правилника или ако се оне већ примјењују, треба да се настави са њиховом примјеном. Узорци са имања који су већ узети поново се испитују VNT упоредном титрацијом неутрализујућих антителија на вирус класичне куге свиња и на пестивирине преживара.

(2) Када упоредни тестови покажу налаз антителија против пестивирине преживара, а нема или је значајно нижи титар антителија (троструко нижи) на вирус класичне куге свиња, одбацује се сумња на појаву класичне куге свиња, осим ако не постоје други разлози који захтијевају да се настави са примјеном мјера из члана 4. став 2. овог правилника на имању.

(3) Када упоредни тестови покажу вирус неутрализујући титар који је једнак или виши од 10 ND50 код више од једне свиње, а тај је титар једнак или виши него титри за друге пестивирине, Министарство потврђује присуство вируса класичне куге свиња, уз услов да су на имању пронађени и епизоотиолошки докази за класичну кугу свиња.

(4) Не доводећи у питање одредбе члана 4. став 3. овог правилника, ако нису пронађени епизоотиолошки докази за класичну кугу свиња или ако су резултати раније спроведених тестова непотпуни, Министарство осигурава да се на имању:

- наставља са примјеном мјера из члана 4. став 2. овог правилника,

- у складу са Поглављем III овог прилога врше даља испитивања да би се потврдило или одбацило присуство класичне куге свиња.

(5) Ако даља испитивања и тестови из става 4. овог одјелка не дају основ да се искључи присуство класичне куге свиња, на имању се после најмање двије седмице од претходних испитивања врше додатна узорковања ради серолошких испитивања.

У оквиру додатног узорковања, од свиња од којих су узорци већ узети и испитани, поново се узимају узорци за упоредно серолошко испитивање са претходним узорцима да би се открила сероконверзија вируса класичне куге свиња или пестивирине преживара ако она постоји. Ако ни додатна испитивања и тестови не омогуће потврђивање присуства вируса класичне куге свиња, мјере из члана 4. овог правилника могу да се укину.

Поглавље VII

Минимални сигурносни услови за лабораторије за класичну кугу свиња

(1) Минималне услове утврђене у Табели 1. морају испуњавати све лабораторије у којима се рукује са вирусом класичне куге свиња, чак и малом количином потребном за тестове изолације и неутрализације вируса. Међутим, постмортални прегледи, припрема узорака за IFT и серологија, код које се користе инактивирани антигени, могу се изводити у блажим условима у затвореним простору, уз услов да се примјењују основна хигијенска начела и да се након тога обави дезинфекција укључујући сигурно нешкодљиво уклањање ткива и серума.

(2) Додатне услове утврђене Табелом 1. морају испуњавати све лабораторије у којима се врше поступци који укључују и екстензивно умножавање вируса.

(3) Услове утврђене Табелом 2. морају испуњавати све лабораторије у којима се спровode биолошки експерименти са вирусом класичне куге свиња на животињама.

(4) Све залихе вируса класичне куге свиња морају се држати сигурно ускладиштене, било дубоко замрзнуте, било лиофилизоване. Препоручује се да се замрзивачи и фрижидери не користе за чување других вируса или материјала који нису у вези са дијагностиковањем класичне куге свиња. Свака појединачна ампула мора се јасно означити, те треба водити опсежне евиденције о залихама вируса заједно с датумима и резултатима спроведених провјера квалитета. Треба водити евиденцију вируса придоданих залихама, која мора садржавати појединости о извору, а евиденција се мора водити и о вирусима који су издати другим лабораторијама.

(5) Препоручује се да се биосигурносна јединица за рад с вирусом класичне куге свиња додатно осигура околним просторијама у којима се не рукује вирусом класичне куге свиња. Те друге просторије морају бити на располагању за припремање стакленог посуђа и медија, за одржавање и припрему незаражених ћелијских култура, за обраду серума и серолошких испитивања (осим метода које користе живе вирусе класичне куге свиња), те за управу и канцеларијске послове.

Табела 1. Начела биолошког окружења одговарајућег за дијагностичке лабораторије

	Минимални услови	Додатни услови
Опште окружење	Нормални атмосферски притисак. Посебне просторије чије је коришћење ограничено за тачно одређене поступке.	Нормални атмосферски притисак. Двострука "хеп" филтрација издувних гасова. Посебне просторије које се искључиво користе за поступке дијагностиковања класичне куге свиња.
Лабораторијска радна одјећа	Спољашња додијељена одјећа користи се само у просторији за рад са вирусом класичне куге свиња. При сваком руковању са зараженим материјалом користе се рукавице за једнократну употребу. Спољашња одјећа стерилише се или пере у просторији за рад са вирусом класичне куге свиња прије изношења, односно уклањања из просторије за рад.	Комплетно пресвлачење врши се на улазу. Лабораторијска одјећа користи се искључиво у просторијама за рад са вирусом класичне куге свиња. При сваком руковању са зараженим материјалом користе се рукавице за једнократну употребу. Одјећа се стерилише или пере у просторији за рад са вирусом класичне куге свиња прије изношења, односно уклањања из просторије за рад.
Контрола особља	Улазак у просторију са вирусом класичне куге свиња дозвољен је само одређеном и обученом особљу. Обавезно је прање и дезинфекција руку прије одласка из просторије са вирусом класичне куге свиња. Након напуштања просторије са вирусом класичне куге свиња особљу је 48 часова забрањено приближавање свињама.	У просторију за рад са вирусом класичне куге свиња може улазити само стручно особље које има дозволу за улаз. Обавезно је прање и дезинфекција руку прије одласка из просторије за рад са вирусом класичне куге свиња. Након напуштања просторије за рад са вирусом класичне куге свиња особљу је 48 часова забрањено приближавање свињама.

Опрема	Биолошки сигурносни кабинет (класа I или II) који се користи за сва руковања живим вирусима треба да има двоструко "хепа" филтрирање ваздуха. Сва опрема потребна за лабораторијске поступке треба да буде доступна унутар додијељених лабораторијских просторија.
--------	---

Табела 2. Биосигурносни услови за просторије у којима су смјештене експерименталне животиње

	Услови
Општи услови	Вентилација са контролисаним негативним притиском. Двострука "хепа" филтрација испуштених гасова. Опрема за комплетну фумигацију/дезинфекцију на крају огледа. Све отпадне воде обрађене су ради инактивисања вируса класичне куге свиња (хемијским поступком или термичком обрадом).
Лабораторијска одјећа	Комплетно пресвлачење врши се на улазу. При сваком руковању са зараженим материјалом користе се рукавице за једнократну употребу. Одјећа се стерилише или пере у просторији за рад са вирусом класичне куге свиња прије изношења, односно уклањања из просторија за рад.
Контрола особља	У простор може улазити само стручно особље које има дозволу за улаз. Комплетно туширање по изласку из просторије. Након напуштања просторије особљу је 48 часова забрањено приближавање свињама.
Опрема	Сва опрема потребна за поступке са животињама мора бити доступна у просторији за рад. Сав материјал мора се прије уклањања из просторије стерилисати, а ако се ради о узорцима животиња, двоструко обмотати непропусним материјалом чија је површина дезинфикована ради превоза у лабораторију за дијагностиковање класичне куге свиња.
Животиње	Све животиње заклане прије напуштања просторије морају бити прегледане постмортално, унутар биосигурносног подручја, а лешеве се по завршетку прегледа спаљују.

ПРИЛОГ 2.

ПРИНЦИПИ И ПОСТУПЦИ ЧИШЋЕЊА И ДЕЗИНФЕКЦИЈЕ

(1) Приликом чишћења и дезинфекције мора да се поштује следеће:

1) поступке чишћења и дезинфекције, а по потреби уништавања глодара и инсеката употребом одобрених производа, спроводе овлашћене ветеринарске организације под надзором и у складу са упутствима надлежног ветеринарског инспектора;

2) дезинфекциона средства која се употребљавају и њихове концентрације морају бити одобрени да би се осигурало уништавање вируса класичне куге свиња;

3) ефикасност дезинфекционог средства мора да се провјерава редовно и прије употребе, имајући у виду да се ефикасност неких дезинфицијенаса дужим складиштењем смањује;

4) при избору дезинфекционог средства и поступака дезинфекције мора да се води рачуна о просторији, возилу и објекту у којима се примјењују;

5) услови у којима се примјењују средства за одмашћивање и дезинфекциона средства морају да буду такви да не нарушавају њихово дејство, а нарочито морају да се уважавају техничке препоруке произвођача, као што су притисак, минимална температура и потребно вријеме дјеловања средства;

6) без обзира на врсту дезинфекционог средства које се користи, потребно је да се:

- темељно натопи простирка, стајњак и осока дезинфекционим средством,
- темељно оперу и четком орибају подови, рампе, ограде и зидови након уклањања и демонтажа опреме и инсталације, гдје је то могуће, да би се обезбиједио највећи ефекат чишћења и дезинфекције,
- понови дезинфекција и остави да дезинфекционо средство дјелује најмање онолико колико је наведено у препорукама произвођача,
- вода која је употребљена за чишћење одстрани тако да се спријечи ширење вируса класичне куге свиња;

7) када се чишћење спроводи течностима које се примјењују под притиском, мора да се пази да не дође до поновног контаминирања већ очишћених површина,

8) да се опере, дезинфикује или уништи опрема, инсталације, предмети или компоненте за које постоји вјероватноћа да су контаминирани,

9) да се пази да након поступка дезинфекције не дође до поновног контаминирања,

10) води посебна евиденција о спроведеном чишћењу и дезинфекцији и да о томе постоји доказ на имању или у возилу.

(2) Поступак чишћења и дезинфекције на зараженим имањима спроводи се као прво чишћење и дезинфекција и завршно чишћење и дезинфекција.

(3) Прво чишћење и дезинфекција подразумијева да:

1) током усмрћивања животиња морају да се предузму све потребне мјере да би се ширење вируса класичне куге свиња избјегло или svelo на минимум (нпр. инсталирање привремене опреме за дезинфекцију, снабдијевање заштитном одјећом, тушевицама, деконтаминација употребљене опреме, инструмената и уређаја, као и прекид напајања вентилације струјом),

2) се лешеве угуинулих или усмрћених животиња поспркају дезинфекционим средством,

3) се за превоз лешева из зараженог имања користе непропусни и затворени контејнери и друга средства,

4) се одмах након уклањања лешева и биолошких материјала објекти гдје су свиње биле смјештене, други објекти на имању, двориште и сви предмети и материјали који су могли да буду контаминирани током уништавања, клања или постморталних прегледа свиња обилно поспркају дезинфекционим средством одобреним за коришћење,

5) се сва ткива и крв који би могли да настану током клања или постморталних прегледа, као и контаминирани предмети, опрема и површински слојеви земље пажљиво сакупе и нешкодљиво уклоне заједно са лешевима,

6) употребљено дезинфекционо средство дјелује на површинама на којима је коришћено најмање 24 часа.

(4) Завршно чишћење и дезинфекција подразумијева да се:

1) стајњак и коришћена простирка одстрани и третира, односно пакује стајњак и коришћена простирка, поспркају дезинфекционим средством и оставе да стоје најмање 42 дана или се униште спаљивањем или закопавањем,

- 2) масноћа и прљавштина одстрани са свих површина употребом средстава за одмашћивање и површине оперу водом,
- 3) након прања водом површине поново обимно попрскају дезинфекционим средством,
- 4) након седам дана објекти и површине поново очисте средством за одмашћивање, исперу водом, обилно попрскају дезинфекционим средством и поново исперу водом.
- (5) Дезинфекција контаминираних простирки, стајњака и осоке подразумијева да се:
- 1) пакују стајњак и коришћена простирка, попрскају дезинфекционим средством и оставе да стоје најмање 42 дана или се униште спаљивањем или закопавањем,
- 2) стајњак и осока не користе најмање 42 дана од последњег додавања зараженог материјала, осим ако надлежни ветеринарски инспектор дозволи краће вријеме стајања стајњака који је претходно био третиран у складу са овим упутством на начин да је осигурано уништавање вируса класичне куге свиња.
- (6) Ако се свиње држе на отвореном, надлежни ветеринарски инспектор може да одобри одступање од одредаба ст. од 1. до 4. овог прилога и одреди посебне поступке чишћења и дезинфекције, узимајући у обзир тип имања и климатске услове.

ПРИЛОГ 3.

**ГЛАВНИ КРИТЕРИЈУМИ И ФАКТОРИ РИЗИКА КОЈЕ ТРЕБА УЗЕТИ У ОБЗИР ПРИЛИКОМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О
УСМРЋИВАЊУ СВИЊА НА КОНТАКТНИМ ИМАЊИМА**

Критеријуми	Одлука	
	за усмрћивање	против усмрћивања
Клинички знакови указују на класичну свињску кугу на контактним имањима	Да	Не
Свиње су премјештене из зараженог на контактна имања у времену након вјероватног уношења вируса на заражено имање	Да	Не
Контактна имања се налазе на подручју с високом густином свиња	Да	Не
Мogućност ширења вируса из мјеста избијања класичне куге свиња прије увођења мјера за искорјењивање класичне куге свиња	Велика/непозната	Ограничена
Контактна имања смјештена су у кругу од 500 m од мјеста избијања класичне куге свиња ¹	Да	Не
Контактна имања налазе се у близини више имања на којима је избила класична куга свиња	Да	Не
Број свиња на имању на којем је избила класична куга свиња и/или на контактним имањима	Велики	Мали

¹ У подручјима с великом густином свиња морају се узети у обзир веће удаљености.

ПРИЛОГ 4.

**ГЛАВНИ КРИТЕРИЈУМИ И ФАКТОРИ РИЗИКА КОЈЕ ТРЕБА УЗЕТИ У ОБЗИР ПРИЛИКОМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О
СПРОВОЂЕЊУ ХИТНЕ ВАКЦИНАЦИЈЕ СВИЊА НА ИМАЊУ**

Критеријуми	Одлука	
	за вакцинацију	против вакцинације
Број/кривуља инциденције избијања класичне куге свиња у претходних 10-20 дана	Висок / брзо расте	Низак / малена или споро расте
Имање на којем би се могла спровести вакцинација налази се на подручју велике густине свиња	Да	Не
Вјероватноћа нових избијања класичне куге свиња на одређеном подручју током следећа два или више мјесеци	Велика	Мала
Недостатак капацитета за нешкодљиво уклањање свиња	Да	Не

ПРИЛОГ 5.

**САДРЖАЈ ПЛАНА УПРАВЉАЊА КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА ЗА КОНТРОЛУ И СУЗБИЈАЊЕ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА У
РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**

План управљања кризним ситуацијама мора да буде сачињен тако да:

- 1) обезбједи брзо и ефикасно спровођење мјера из Плана управљања кризним ситуацијама у случају избијања класичне куге свиња ради брзог и ефикасног искорјењивања класичне куге свиња;
- 2) садржи детаљан опис приступа и начина коришћења средстава буџета Републике Српске намијењених за спровођење прописаних мјера;
- 3) се успостави хијерархија управљања да би се осигурало брзо и ефикасно дјеловање и доношење одлука у вези са епизоотијом;
- 4) садржи детаљан опис ресурса који су потребни за брзо и ефикасно предузимање мјера укључујући лабораторијско особље, опрему и инфраструктуру;
- 5) садржи приручник у коме су детаљно дата упутства и описани поступци и мјере које се спроводе у случају избијања класичне куге свиња, а посебно епизоотиолошки упитник;
- 6) према потреби, треба предвидјети детаљне планове за хитну вакцинацију;
- 7) омогући да лица која учествују у спровођењу мјера из Плана управљања кризним ситуацијама:
 - редовно обнављају знање о клиничким знацима класичне куге свиња, епизоотиолошком упитнику и мјерама за искорјењивање класичне куге свиња,
 - најмање два пута годишње учествују у вјежби симулације избијања класичне куге свиња,
 - учествују у програму оспособљавања за организовање информативних кампања намијењених Министарству, власницима животиња и ветеринарима.